

НК „Родолюбие“

Двадесет и трети национален ученически конкурс

под надслов

„Съединението прави силата“

Изследователски писмен проект
на тема:

Католическата общност в Плевен
в борба за възстановяване на
културно-религиозна
идентичност.

(Из историята на католическия
храм „Дева Мария от Фатима“)

Автор: Светлана Бочева, X клас
Ръководител: Анелия Ковачева, учител
по история

Математическа гимназия
„Гео Милев“- Плевен

2015

Съдържание:

I. Увод

II. Изложение

- 1. Българите - католици споделят превратностите в съдбата на целия народ**
 - 1.1 История на обособяване и дейност на Никополската епархия (1648-1878г.)**
 - 1.2 Развитие в периода от Освобождението до Втората световна война**
 - 1.3 Дискриминираната общност в периода от 1944г. до 1989г.**
- 2. В годините след 1989 г. – борба за възстановяване на самоличност**
 - 2.1 Причини за увеличаване на католиците в Плевен**
 - 2.2 Възстановяване на дейността на църквата – ролята на монасите – францисканци**
 - 2.3 Необходимостта от храм – възникване на идеята и търсене на пътища за нейната реализация**
- 3. Историята на изграденния с любов и упоритост Божи храм**
 - 3.1 Подготвителен период – разрешителни документи, осигуряване на средства и др.**
 - 3.2 Етапи на строителството:**
 - Избор на място и име
 - Проектът – съчетаване на традиция и модерни елементи в архитектурния проект; автори
 - Символиката в интериора; търсените внушения за въздействие на вярващите; автори на скулптурни композиции и стенописи
 - Дарителите – ролята на институции и частни лица
 - 3.3 Церемония по освещаването на храма**
- 4. Храмът “Дева Мария от Фатима” и неговите енориаши с дела в доказване на малката общност**
 - 4.1 Религиозно-духовна мисия: служби и празници**
 - 4.2 Културно-образователни практики**
 - 4.3 Социални дейности**
 - 4.4 Работа с деца и младежи**
 - 4.5 Какво предстои**

III. Заключение

IV. Библиография

V. Приложения

Ако има нещо, което да сплотява хората, то това несъмнено е вярата. Вярата в някаква идея или вярата в някого. Но има един по-особен вид вяра – вярата в Бог. В тежки времена тя е събрала и съхранила една група българи, която е била по-различна от останалите. Именно групата на българите-католици. Но какво всъщност знаем за тях? На малко хора им е известно с какви трудности са се сблъскали, какви съдбоносни решения са взимали и каква воля и непримиримост са имали.

В днешно време тези българи-католици са известни като банатски българи или техни потомци. Те са горди от това, което са, което са постигнали и начините, по които са го постигнали. Не прекланят глава пред никого и не се отказват от целите си, като доказателство на това е католическият храм „Дева Мария от Фатима“ в Плевен.

Някога тези българи-католици живели на северозапад по нашите земи и за разлика от останалото българско население живеели по-добре. Затова имали смелостта още през 1688г. да се опълчат на османците, които владеели земите ни. Така се вдигнало най-голямото въстание – Чипровското. За жалост то било неуспешно и отприщило след себе си вълна на ненавист от страна на османлиите. Българите-католици били принудени да мигрират и така се заселили в местността Банат. След години на изпитания и местения, преговори и непреклонност те получили привилегиите, които поискали от Австрийската империя. Животът им бил уреден, по-хубав и най-важното – били свободни.

След Освобождението на България, много от банатските българи се завърнали тук, в родината си, при своите събратя българи. С времето обаче, в годините след Втората световна война, всичко се променило и не могли да запазят добре уредения си живот в селцата, които изградили. След 1948г. им се налага нов начин на живот. Отново били подложени на изпитания и на борби. Не били добре приемани от новата власт, дори имало период, в който са затваряни или избивани. Много обстоятелства ги принуждават да се преместят в града, а най-близкият голям град бил Плевен.

Всички тези истории слушах като малка от баба. Тя беше потомка на банатски българи. Беше различна и макар да беше католичка посещаваше православната църква заедно с мен. Тогава не можех да си обясня, защо го прави, но след всички проучвания за този реферат знам – не е имало католически храм в града. По време на проучванията си открих, че нейни роднини активно са участвали в изграждането на този храм, в запазването на тази общност и са правели дарения с една едничка цел – да получат своя храм.

Вярата на тези хора, борбеността им и желанието да постигнат целите си довели до построяването на храма „Дева Мария от Фатима“. Фактът, че не съм католичка не ме спря да се опитам да разкажа историята на банатските българи и на храма. Целта на реферата е да научите една неразказана история за хората, които днес потърсиха своето място в обществото, които поискаха да запазят своята религиозна идентичност, като имат свой храм, без да налагат своите вярвания и традиции на другите.

Въпреки всички трудности и спънки, през които преминали католиците, те успели да създадат своя храм. Но нека разгледаме историята още от самото ѝ начало. Нека минем по пътя им, да се докоснем до техните трудности, до ежедневието им.

Българите - католици споделят превратностите в съдбата на целия народ...

След Реформацията през XVI век Римокатолическата църква губи влиянието си и в много нейни диоцези се приема протестантство. Затова Ватикана се насочва към Балканите, където активизира мисионерската си дейност. Разчитайки на помощ от папата за освобождаване от властта на Османската империя, големи маси православно българско население минават под егидата на Рим. По времето на папа Григорий XV в Рим е основана Конгрегация за разпространение на вярата, която разгръща всеобхватна организаторска и административна дейност, с която се дава нов, мощен тласък на католицизма в балканските и най-вече българските земи.

В резултат на тази културно-образователна политика на Римокатолическата църква се формира и първият слой на прогресивната българска интелигенция. Те били духовници, но същевременно и просветители, политици и борци. Сред тях са Петър Богдан Бакшев, Петър Парчевич, Филип Станиславов, Антон Стефанов, Стефан Кнежевич. От бунтовния чипровски край излизат и храбрите предводители на Чипровското въстание Георги Пеячевич, Богдан Маринов, Лука Андренин, братя Станиславови и много други родолюбци, възпитаници на местното чипровско училище. Така католическата общност от северозападните покрайнини активно се включва в освободителните начинания и духовно израстване на българите през последните десетилетия на XVII в.

Фигура 1: Епископ Петър Парчевич

През 1648г. папа Инокентий X възстановява древната епархия на Никополис ад Иструм (днешна Никополска епархия), като я отделя от Софийската митрополия и определя за епископско седалище град Русе. За първи епископ на Никополската епархия папата ръкополага Филип Станиславов (1648 - 1663), който е завършил богословие в Рим и е бил преводач на папа Урбан VIII. Филип Станиславов е известен преди всичко с първото печатно издание на разбираем български език, а именно молитвеника „Абагар“, отпечатан в Рим на 06.05.1651г.

Под влияние на Австрия и след поражението на турците при Белград през 1688 г. българите католици, организирани от епископ Петър Парчевич, вдигат въстание срещу турската власт, което остава в историята като Чипровско въстание. Това е най-голямото въстание, което бележи съпротивата на българите през периода XV-XVII век, но също така нанася тежък и непреодолим удар на Католическата църква по българските земи.

След погрома на Чипровското въстание, оцелелите след многобройните издевателства на разгневените османлиите католици, се преселват на север от река Дунав – във Влашко, както и в зоните, контролирани от Австрия – Седмиградско и Славония. Дейността на чипровските духовници през XVII век обхваща и павликянските села. Затова след въстанието османците започват да ги тероризират заради католическата вяра. Притесненията предизвикват емиграцията и на част от това население. Те естествено отиват при своите събратя – българите-католици във Влашко. За периода от 1726г. до 1731г. от селата Белене, Ореш, Лъджене (Малчика), Трънчовица, Петокладенци, Павликене, Варана и др. се преселват над две хиляди души.

Фигура 2: Преселението на българите-католици

Потомците на преселилите се българи-католици запазват езика, традициите и българското си самосъзнание векове наред. Наричат се банатски българи, по името на местността, която обитават. Приети са в Австрийската империя, но непрекъснато се месят в търсене на плодородни земи или заради притеснения от нашественици. През пролетта на 1738г., павликяните, бягащи от гоненията на османците, получават разрешение от

австрийските власти да се заселят в местността Бешенов, днес село Стар Бешенов. На чипровци е дадено селището Винга, но те не се преместват там, докато не получат уверение, че ще живеят с поисканите от тях привилегии. След три години преговори, през 1741г., чипровците с указ на император Карл VI получават потвърждение за привилегии. В тези селища на българите се отстъпват места за къщи и градини отделно от другите жители, като им е позволено да изградят свои общини, да избират свои съдии и съдебни заседатели. Потвърждава се правото им да търгуват из цялата империя, да ползват горите в землищата си, да организират седмични пазари и годишни панаири. Българските общини добиват право и на собствени гербове. Винга остава културен център на банатските българи до началото на Първата световна война. Още в първите години на настаняването си в селището, българите построяват църква и манастир за 7-те францисканци-българи, служители на Ордена създавал католическите епархии в България.

Българите във Винга много ревностно се грижат за своето културно и просветно дело. През първите години на заселването им в Банат францисканците откриват училище, където се преподава на илирийски (хърватски) език, подобно на училището в Чипровци. През първата половина на XIX век назрява идеята за въвеждане на български език и построяване на българско училище. Това показва, че и сред банатските българи се развиват възрожденските процеси, характерни за сънародниците им в земите на

юг от Дунава. Както в България православната църква е играла положителна роля за запазването на българското народностно съзнание, така и католическата църквата във Винга с дейността си допринася за същото.

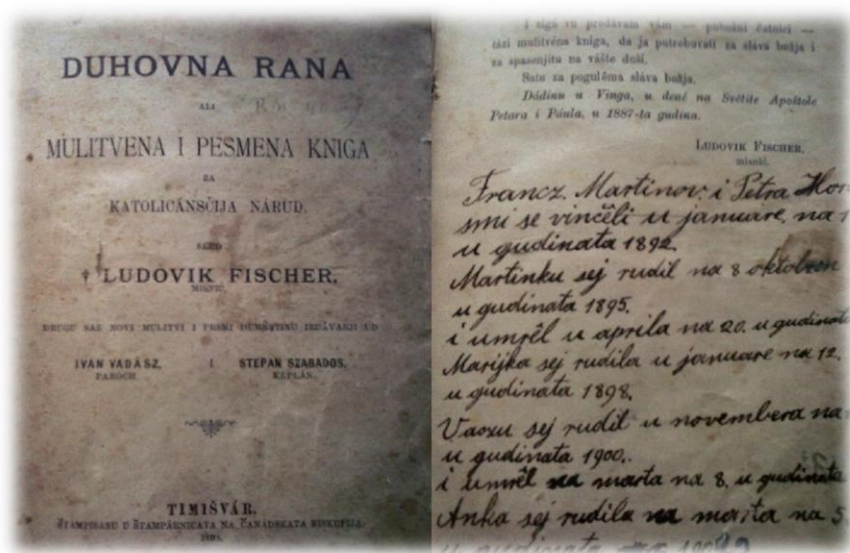
И така, в Банат през 40-те години на XVIII век се оформят две големи български общини – Бешенов и

Винга, а населението им става известно като „банатски българи” или „павликяни” – наименование употребявано между самите тях. До установяването им на едно място те преодоляват много трудности, което формира у тях житейска борбеност и настойчивост да уредят нещата така, както те ги разбират. Тяхната будност, предприемчивост и трудолюбие, качества за изграждането на които определено заслугата е на католицизма, ги прави добре приети от властта в новата родина. Нагласата им била за временно пребиваване, но по-голямата част остават в Банат около век и половина, до завръщането им в България след Освобождението, а някои са там и до сега, но почти загубили своята народностна идентичност.

Но тези хора са били и все още са по-различни. Банатските българи са изключително силни при контакта си с „другите“. Налагат дистанцираност и непременно изискват да се зачитат специфичните особености, по които се различават от общата маса. Бързо асимилират попадналите в тяхното обкръжение външни лица като ги карат да приемат неумолимите закони, които не позволяват да се нарушава строго определената обществена схема. Консервативни до крайност, те все пак бързо преценяват доколко новите неща ще им служат и светкавично ги възприемат, превръщайки ги в неразривна част от своята култура¹.

След Освобождението на България от турско владичество част от банатските българи се връщат в родината си, отново търсейки препитание и по-добър живот, и основават селата Драгомирово, Гостиля, Бърдарски геран, Брегаре и Асеново в Северна България. Към България тръгват по-бедните с надежда за по-добър живот.

В тези пет села идват банатски българи от почти всички български селища в Банат и образуват една силно сплотена общност. Религиозните потребности на населението на първо време се задоволяват от временно пребиваващи католически свещеници. Посещава се и църквата в с. Трънчовица, Никополско. Общуват помежду си усилено,

Фигура 3: Католическата книга "Духовна храна", завещана на баба ми от нейния прадядо

¹ Караджова, С. – "Банатските българи днес – Историята на едно завръщане"

тъй като са католици и браковете с източноправославни били нежелателни. Роднинските връзки спояват сравнително младата колония и спомагат за нейното оцеляване в изключително трудните условия за опазване на диалекта и традициите, тъй като те търпят постоянния натиск на българския книжовен език и на също толкова български обичаи. Принадлежността им към католицизма, която има огромно значение за запазването на езика и българското им самосъзнание в Банат, поради водене на богослужението на роден език, изиграва своята роля за своеобразната им идентичност и при връщането в България. Те се считат българи по народност и католици по вероизповедание. И днес може да се усети вълнението и огромната енергия, която се акумулира по време на литургия при изпълнение на църковни песни на български палкенски (павликянски) диалект².

Що се отнася до организацията им на работа, те били изключително напреднали. За разлика от тукашните българи, които векове наред са живели в робство, банатчаните успяват да устроят живота си по-добре, донасяйки със себе си по-модерна техника, по-модерни технологии за обработка на земята, по-добра организация на дейности и воля за труд. Освен с добра земеделска техника, се славели и с хубавите си коне и банатската каруца, наречена кочия. Били напреднали и в коневъдството, поминък който донасят със себе си и доразвиват в България. Отглежданите животни използвали, както за работа, така и за езда. Навсякъде имало ковачници, за да могат да поправят каруците когато е необходимо и да сменят подковите на конете. Животът им е бил сравнително по-уреден, по-организиран и са припечелвали добре, докато не настъпват промените след 9 септември 1944г.

По това време църковната дейност в Никополската епархия се развива с големи темпове, благодарение на монсеньор Иполит Луи Агосто. С негова помощ са построени църквите във Варна и в новосъздадените католически села Бърдарски геран, Асеново, Драгомирово и Гостиля. В град Русе основава семинария, урежда католически гробища и съдейства за градежа на катедралната църква (1890 – 1891г.).

През 1883 г. Римската кория извършва цялостна реорганизация на църковно-административната структура на Католическата църква на Балканите с оглед на новия политически ред, начертан от Берлинския конгрес. Никополската епархия получава устройството и границите, които има и до днес. Според първото преброяване през 1881 г. католиците в епархията са около 4 848 души³.

В Никополската епархия църковните дейности се извършват по западен обред и общността се придържа към модел на развитие, който залага повече на строгото спазване на религиозната практика и чистотата на култа, отколкото на културно-

Фигура 4: Монсеньор Иполит Луи Агосто идва в България през 1867г. като мисионер от ордена на пасионистите.

² Ловров, А. – За наименованието „Банатски български език“

³ Елдърв, С. – „Католиците в България (1878 - 1989)“, стр. 14

просветното издигане на католиците. В цялото това многообразие животът на католиците през вековете може да се сведе до три специфични модела – религиозен, културен и политически.

В годините на Първата световна война на Никополската епархия, подобно на другите католически епархии, е съдено да привлече основната част от негативните обществени нагласи и да стане обект на несполучлив държавен експеримент за насилствена „национализация“. Причината за това са двете национални катастрофи и възходът на национализма, породен от настроенията за реванш, които възприемат Западната църква като църква на враговете. Инерцията от военновременния период продължава да движи историческото развитие на българските католици и в годините между двете световни войни. Поставена под силния натиск на държавните институции, Никополската епархия изживява закъснял, но ускорен и ефективен процес на вътрешна консолидация и стабилизация⁴.

Фигура 5: Отец Евгений Босилков е роден през 1900 г. в Белене. Ръкоположен е на 7 октомври 1947г. в католическия храм в Русе. Това е последното голямо църковно-религиозно тържество в Никополската епархия, а и за Католическата църква в България въобще за десетилетия напред.

В периода между двете световни войни числеността на католиците в Никополската епархия бележи стабилен растеж, който се дължи не само на естествен прираст, но и на дейността на свещениците. През Втората световна война католиците в Никополската епархия са около 20 000, като броят им бележи увеличение с 25 % в сравнение с края на Първата световна война⁵.

След 9 септември 1944 г. в България настъпва нов ред, на власт идва Българската комунистическа партия, която сменя политическата система. Католиците в България се сблъскват с всеподчиняващата сила и войнствения атеизъм на новия режим. Първоначално се поддържа крехко равновесие между Католическата църква и отечественофронтовската власт до подписването на мирния договор в началото на 1947г., тъй като правителството разчита на подкрепа от папата. Годините 1946 – 1947 са преходни от умерена търпимост към дискриминация и тогава все още има случаи, когато църквата успява да отстои някои свои права.

На 26 юли 1947 г. – за двадесети епископ в Северна България, е назначен от папа Пий XII отец д-р Евгений Босилков. С неговото управление завършва хронологическият период на Дунавския диоцез.

От началото на 1948г. започва налагане на съветския модел за държавно и обществено-политическо устройство в България и вече съвсем съзнателно и

⁴ Елдъров, С. – „Католиците в България (1878 - 1989)“, стр. 340

⁵ Пак там, стр. 165

целенасочено Католическата църква се подлага на репресии⁶. Комунистическият режим не само установява контрол върху бюджета и имотите, но иска пълно подчинение от страна на Католическата църква. Опитите за превръщането ѝ в своеобразен държавен орган започват с налагане на несвойствени функции - да известява католическото население за мероприятията на властта и да се включи като пропагандатор на партийната политика.

През пролетта на 1952 г. комунистическият режим съсредоточава своя натиск върху никополския епископ Евгений Босилков, може би с надеждата, че като е по-млад ще се поддаде. На няколко пъти от Дирекцията на вероизповеданията му правят предложение да приеме почетно място в „Отечествения фронт“, предлагат го за делегат на предстоящия конгрес на организацията, канят го на различни правителствени и пропагандни инициативи. Целта е Католическата църква в България да се откъсне официално от Ватикана и да се обяви за национална църква. Отказът на Босилков и неговите колеги да приемат това предложение открива финалното действие на драмата.

Така се стига до най-важното и най-страшното събитие през този период. Това е големият публичен процес срещу група католически духовници и миряни през есента на 1952 г., на който са произнесени сурови присъди, включително и четири смъртни. Един от тях е епископ Евгений Босилков. Той е разстрелян от комунистическата власт по обвинение за участие в „шпионска католическа организация в България“ на 11 ноември 1952 г.⁷.

Като организирана и държавно субсидирана „научна“ теория и практика „научният атеизъм“ в България води началото си от 26 декември 1957 г., когато Политбюро на ЦК на БКП приема решение „А“ № 344 „Относно мерките за засилване и подобряване на атеистическата пропаганда в страната“. „Научният атеизъм“ разглежда предмета на „научната“ си дейност единствено в светлината на „борбата за преодоляване на религиозните предразсъдъци и отживелици“⁸.

За съжаление, католическата общност в селата около Плевен и Никопол е разсипана след Втората световна война с установяването на комунистическо управление в България. Ценностите се преобръщат и богатството става порок. Първенците на селата са преследвани и интернирани, най-често в лагера в Белене. По-бедните православни взимат властта и настъпва голямо разделение и омраза между хората. Вярата на католическото население е забранявана и преследвана, но с още по-голямо ожесточение от православната. Постепенно банатчани скланят глава, този път дори не могат да избягат, и приемат рамката на новия режим. Включват се в индустриализацията и масово идват в град Плевен. Градът им предлага не само работа, но и по-добри битови условия за живот, както и възможност за професионална реализация. Така католическото население формира своя общност в града. На село се организират в ТКЗС и губят хубавите си трудови навици. Разпръснати и размесени с другите българи, те с времето се разделят със самобитния си облик и се унифицират с останалото население. От религията си обаче не се отказват. По празниците и в почивни дни

⁶ Елдъров, С. – „Католиците в България (1878 - 1989)“, стр. 260

⁷ Пак там, стр. 270

⁸ Пак там, стр. 3

всички те се връщат в родните си села, където вярата, традициите и обичаите се съхраняват⁹.

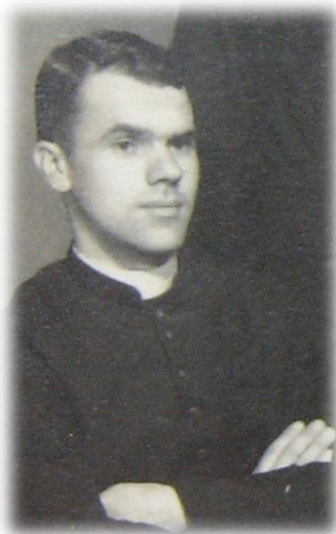
Католическата църква се запазва като институция и продължава своята дейност, но под зоркото око на тайните служби. Следи се и се пишат доноси за начина на отбелязването на големите християнски празници като Рождество Христово и Великден. През 70^{-те} – 80^{-те} години на миналия век, с разведвяването в международните отношения се активизират и връзките на София с Ватикана, особено след избирането на папата-поляк Йоан Павел II през 1978г. Променя се и животът на католическата общност в Никополската епархия.

Въпреки понесените удари по време на тоталитарния режим в страната Католическата църква успява да запази своето място в религиозността на миряните, а те от своя страна не биват напълно прекършени от механизмите на държавната власт. Нещо повече, числеността им се увеличава. Причините вероятно се коренят в сплотеността на тази малка част от българското население, в тяхната вяра и не на последно място – непримирим дух¹⁰.

В годините след 1989 г. – борба за възстановяване на самоличност...

След падането на комунистическия режим през 1989г., католическата общност в България има възможност да изповядва вярата си без страх и съответно свещениците, монашеските общности, мирянските движения и организациите свободно да работят в името на своите идеали. Промяната засяга и католиците в Плевен, както и енориите в неговата близост, които активизират своята дейност. Последното преброяване от 2011 г. показва наличието на 48 945 католици, което прави 0,8 % от българската нация. От този процент 2,3% обитават Плевенска област. Но защо при наличието на 2500¹¹ католици в Плевен, няма не само църква, а дори един обикновен параклис, в който да се срещат и провеждат литургиите си?

И така след 1989г., когато се създава реална предпоставка да се даде истинска свобода на църковното вероизповедание, католиците в Плевен започват да се обединяват, обмисляйки възможността да поставят пред Епархията въпроса за издигането на храм, който за тях е жизнена необходимост. Основната причина е в осъзнаването на загубената или избледнялата религиозна идентичност, която в миналото им е давала облика на особена група, отличаваща се със силата на своя дух и вяра. Дру-

Фигура 6: Отец Йосиф е ръкоположен за свещеник в Белене на 1 ноември 1951 г. от монсеньор Евгени Босилков. Бил е енорийски свещеник в Малчика, Русе, Гостиля и Свищов. Остава в историята като инициатор и вдъхновител за построяването на католически храм в Плевен

⁹ Елдъров, С. – „Католиците в България (1878 - 1989)“, стр. 40

¹⁰ Нанов, П. – Блогът на Пламен Нанов, „Католиците в България по време на католицизма“, юли 2013

¹¹ Летописна книга на католическа църква „Дева Мария от Фатима“ – Плевен, стр. 2

гата причина е в желанието общността им да има бъдеще, защото се оказва застаряваща, защото възрастните са католици, а младите – без вяра.

През 1994 г. отец Йосиф Минчев, свещеник в село Гостиля, взема важното решение да действа, като поема инициативата да обедини всички католици, живеещи в град Плевен в „Клуб-дружество на католиците”¹². За целта той се обръща за съгласие към монсеньор Самуил Джундрин, епископ на Никополската епархия. Своята идея отец Минчев споделя с католици от Плевен, които ентусиазирани започват да събират подписи от техни приятели, също католици, живеещи в града. На първо време успяват да съберат 50-60 подписа, но списъкът непрекъснато се допълва с нови членове на клуба. Мнозина от членовете посрещат с известно недоверие идеята за построяване на католически храм в града, имайки предвид трудните преходни години и огромните средства, нужни за осъществяването на такъв мащабен проект. Но създаденото ядро, с типичната за католиците борбеност продължава напред и на 17 март 1994г. се състои първата учредителна сбирка. Новосъздаденият клуб приема името на големия родолюбец, теолог и народен водач архиепископ Петър Парчевич. Започва се работа по издирване и привличане на нови членове, споделяне и осъществяване на идеята за построяването на храм. „Искрата е запалена!” – с тези пророчески думи закрива събранието отец Йосиф Минчев¹³.

Първоначално сбирките на клуб „Петър Парчевич“ се провеждат на различни места, често пъти неудобни или отдалечени, което оказва влияние върху броя на присъстващите. На една от сбирките през месец октомври 1994г. присъстващите биват приятно изненадани от посещението на монсеньор Самуил Джундрин и младия и ентусиазиран отец Ремо Гамбакорта, енорист от Малчика, на който е възложена

Фигура 7: Вестник „Истина – Veritas”

задачата да отслужва един път месечно литургии в града. По този път започва спояването на групата и възстановяване организацията на религиозния култ и живот.

Първата литургия е проведена на 20 юли 1996г. в частен дом в кв. „Сторгозия”. Така е и при следващите служби и въпреки неудобствата броят на присъстващите осезаемо нараства. Започва разпространяването на печатен орган – в. „Истина – Veritas” – месечно издание на Католическата епископска конференция в България.

Странстването от едно място на друго временно е прекратено от сдобиването с помещението на клуб на улица „Раковски”. За да се обогати и придаде по-религиозен и празничен вид на обстановката един от миряните подарява икона на Дева Мария, завещана от майка му. За по – тържествената обстановка доприна-

¹² Летописна книга на католическа църква „Дева Мария от Фатима“ – Плевен, стр. 4

¹³ Приложение 1

сят с молитвите и песните си монахини от Царев брод, поканени на службите от отец Ремо. Така се поставя трудното начало на католическата църква в Плевен.

На 13 май 1917 г. 10-годишната Лусия, 9-годишният Франсиску и неговата 7-годишна сестричка Жасинта наглеждат поверените им овце, когато внезапно пред очите им се появява силно сияние. Докато уплашените деца са паднали на колене и се молят, те чуват мил женски глас, който им съобщава, че сиянието не е нищо друго, а самата Дева Мария, която има да им предаде важни послания.

По-случай 80-годишнината от явлението на Дева Мария от Фатима пред трите пастирчета в салона е донесена нейната статуя, благословена от негово светейшество папа Йоан Павел II. Тази статуя е била носена за поклонение във всички енории в страната. За плевенските католици, пък и православни християни това събитие се определя като голямо и вълнуващо¹⁴.

Католическите свещеници обнадеждени от развитието на общността и постигнатите резултати продължават да работят за осигуряване на по – голямо и подходящо помещение. Новият епископ на Никополската епархия монсеньор Петко Христов взема присърце нуждата на плевенчани и закупува няколко помещения в жилищен блок на улица „Георги Кочев” 67, които се използват за параклис, литургии, катехизиси и сбирки и място за живот за енорийските свещеници. Но епископът разбира, че със закупуването на тази сграда не решава всички проблеми, затова още през същата 1997г. започва да води преговори с общинските власти в града за отпускане на подходящ парцел за построяването на католическия храм.

Фигура 8: Епископ Петко Христов е приет в Ордена на францисканците през 1990-1993г. Ръкоположен е за Никополски епископ на 6 януари 1995г. в патриаршеската базилика "Св. Петър" във Ватикана от Негово Светейшество папа Йоан Павел II

През Коледните празници на 1996г. монсеньор Петко Христов официално обявява новосъздадената католическа общност за Енория, която ще носи името на Дева Мария от Фатима¹⁵. При поклонничеството си по-рано същата година във Фатима (Португалия), той дава обет, че първата нова енория, която се обяви в Никополската епархия ще носи името на Дева Мария от Фатима и отстоява на думата си.

¹⁴ Летописна книга на католическа църква „Дева Мария от Фатима“ – Плевен, стр. 6

¹⁵ Пак там, стр. 7

На 31 май 1998г. монсеньорът представя пред плевенската католическа общност младия свещеник-италианец Анджело Джорджета за енорийски свещеник в Плевенската католическа църква „Дева Мария от Фатима“ и църквата в село Гостилля. Плевенчани

Фигура 9: Посещението на отец Анджело (в средата с цветята) през 2015г.

го посрещат повече от радушно, защото това е първият им постоянен свещеник в първата в града католическа църква и най-млада енория в страната¹⁶.

Отец Анджело взема присърце работата на отец Ремо. Негова заслуга е привличането на повече енорияши, най-вече деца и младежи, с които умее да контактува непринудено, да ги заинтригува с подходящи игри и занимания. За кратко време църквата става притегателно място за стари и млади, които са съпричастни и се стремят да му помогнат с каквото могат. Винаги забързан, усмихнат и дружелюбен, отецът върши едновременно по няколко работи. Около него кръжат деца, които обучава на компютър,

Фигура 10: Пасторална дейност в сградата на улица „Георги Кочев“ 67

осигурява хармониум, слага началото на библиотека, събира старинни книги, забравени из църковните архиви. Занимава се и с научна дейност. Той събира исторически данни за две книги – „Дълбоки корени“ (2004г.) и „Край брега“ (2006г.), посветени на католическото движение в България. В тях се показва ролята на Католическата църква, не само в религиозния, но и в културния и обществен живот на българите.

¹⁶ Летописна книга на католическа църква „Дева Мария от Фатима“ – Плевен, стр. 7

Една от първите задачи на отец Анджело е да обзаведе и пригоди за бъдещата религиозна дейност църковното помещение. Всеки помага с каквото може – някои даряват предмети, други шият покривки и гоблени, а трети бродират пердета, ушиват се подходящи дрехи на свещеника за литургиите.

По Коледа на 2002г., в центъра на града, се появява истинска сензация - Коледна пещера, обзаведена с керамични статуи на Дева Мария, малкия Иисус, овчарите, които дават нагледна представа за необикновения момент на Рождеството¹⁷.

Слага се и началото на малък хор, съставен най – вече от жени. Обстановката в пригоденото за църква помещение става все по-празнична и тържествена, особено на големите християнски празници.

И тези резултати не задоволяват свещениците и миряните, които се множат и по големите празници изпълват не само църковното помещение, но и прави стоят по стъпалата към втория етаж. Борбата за църковен храм, който да отговаря на всички канони и на нарастващите потребности на плевенската католическа общност продължава. След дълги преговори и бюрократични спънки общината определя терен в квартал „Мара Денчева“, булевард „Христо Ботев“ 180¹⁸. Първата символична копка е направена на 12 май 2001г. Денят се превръща в радостно събитие не само за католиците, но и за всички християни и за целия град. На тържеството присъстват епископ Христо Прошков – председател на Епископската конференция в България, епископ Игнатий – православен владику на Плевенската епархия, тогавашният кмет на града – Н. Зеленогорски, областният управител – М. Илиев, гл. архитект на бъдещата църква – Ал. Трифонов, журналисти и други гости.

Фигура 11: Статия във в. "Истина - Veritas" по случай първата копка на католическата църква в Плевен

Всички знаят, че трудностите ще бъдат големи и че проектът няма да се осъществи бързо и лесно, но дълбоко вярват, че щом е сложено началото, край рано или късно ще има. И наистина изглежда невероятно, че на това голо, тревясало и запустяло място, някогашно сметище, един ден ще се издига красив храм, но с усилията и щедростта на много хора, сега виждаме резултата.

¹⁷ Приложение 2

¹⁸ Приложение 3

Още на следващия ден, след първата копка, започва почистване на терена. След сключване на задължителните договори и оформяне на цялата документация, строежът започва. Възложен е на колектива на фирма „Алпина”, собственост на Руси Босилков – племенник на блажения Евгени Босилков.

Историята на изградения с любов и упоритост Божи храм...

За съжаление трудностите започват още в самото начало. Сондажът на земните пластове показва, че почвата е нестабилна, затова се налагат сериозни промени в първоначалния проект. Изкопната дейност поема да извърши фирмата на братя Павлови от село Асеново „Павлови ИСЕ” безплатно, като дарение за църквата. Това е един наистина скъп жест, защото помощта им е не само материална, но и морална, давайки пример за щедрост и родолюбие.

Новите обстоятелства налагат сериозни промени. Основите трябва да бъдат изкопани по-надълбоко и подсилени с допълнително бетон, скъсаната при изкопната дейност тръба трябва да бъде преместена, а водата, изпълнила трапа – изпомпена. Това забавя и прекъсва строежа за няколко месеца, тъй като настъпват студени зимни дни и отливането на бетонната плоча е невъзможно.

През февруари 2002г. е отлята бетонната плоча в кота нула, на основата на църквата с площ 450 кв.метра. С тази кота нула започва изграждането на подземния етаж, който включва гараж, два салона и стаи за пасторална дейност.

И тъй като традицията повелява в близост до храма да е енорийският дом, почти едновременно с изграждането на църквата започва и неговият строеж. Енорийският дом е триетажен със 159 кв.м жилищна площ, архитектурно е свързан с храма с вътрешни коридори и стълби. Това мащабно строителство, с което ще се решат изцяло църковните проблеми изисква огромни средства, които се осигуряват предимно от дарения на католически организации и фондации.

В процеса на работа се явяват много недоразумения между строителната фирма и църковната управа. Има съмнения за злоупотреби с парични средства, които довеждат до нови експертизи, проверки, оценки, а накрая и до съдебни дела. Въпросът възниква след като преведените средства се оказват недостатъчни за строежа на църквата и енорийския дом. По думите на техническия ръководител на обекта Николай Марков всичко е честно и почтено, а документацията за всички разходи – изрядна¹⁹.

Тези неприятности довеждат и до някои персонални промени – преместването на отец Анджело Джорджета. Плевенските католици посрещат с голямо негодувание настъпилата промяна, като започват да събират подписи, пишат писма и изказват открито своето недоволство пред епископа в Русе. След отец Анджело идват двама свещеника, но те не се задържат дълго. В историята на църквата значима роля играе пристигналият по-късно в Плевен отец Станислав Жемински – поляк по народност²⁰.

¹⁹ Летописна книга на католическа църква „Дева Мария от Фатима“ – Плевен, стр. 13

²⁰ Приложение 4

Фигура 12: Отец Станислав завършва богословие в гр. Лодз и става магистър по теология. Освен полски език владее много добре български, английски, старогръцки и руски. Преди да дойде в Плевен е работил като свещеник в гр. Сувалки – Полша.

Той е изпратен от Францисканския католически орден, известен с широката си проповедническа и благотворителна дейност в целия свят и който има дълбоки корени в историята на католическото движение в България.

Отец Станислав намира твърде сложна обстановка в енорията, свързана най-вече със строежа на църквата. Когато пристига в Плевен, грубият строеж на храма и енорийския дом е завършен, като е направена и вътрешната мазилка на стените. Неприятностите със строежа започват преди неговото идване, но на него се пада участта бързо да се ориентира в неприятната обстановка на водене на дела. Отношенията между църковната управа и фирма „Алпина“ стигат дотам, че договорът се прекратява и строежът се поверява на фирма „Лазарета“. След почти година и половина застой работата, под ръководството отец Станислав, тръгва с по-бързи темпове.

През месец август 2005г. от Полша пристига като помощник на енорийския свещеник отец Ярослав Барткиевич, също поляк²¹. За него това е първата енория, в която започва пасторалната си дейност. Той е млад, образован и ентусиазиран, не щади сили, за да бъде максимално полезен на също така младата енория. Отец Ярослав бързо се приспособява към новата обстановка, сближава се с хората и научава българския език.

Двамата с отец Станислав са в постоянно движение, защото обслужват две енории – Плевен и Асеново. Едновременно с това напредва и строежът. Прави се изолация на цялата църква, външна мазилка, водна инсталация и канализация. Грубият строеж е завършен, но на свещениците се пада нелеката задача да довършат многото помещения на двете сгради – боядисване, електрифициране, подово покритие, оформяне на терена пред църквата, обзавеждане, украса и безброй други работи. Понякога трудностите са толкова големи, че изглеждат почти непреодолими – бюрократични спънки, липса на достатъчно средства, неспазени

Фигура 13: Отец Ярослав посещава България през 2003 година във връзка с мисия на Францисканския орден и започва да изучава български език. След ръкополагането му за свещеник, той приема мисийния кръст и през август 2005 г. се завръща в България.

²¹ Приложение 5

договори и др., а заедно с това се върши и нужната пастирска дейност. Въпреки, че са млади и без особен опит, двамата свещеници, а после и сам отец Станислав преодоляват всички трудности²².

Първият енорийски празник в новата църква се провежда на 13 май 2006г. в твърде необичайна обстановка на недовършения строеж– помещение без врати и прозорци, стои се на течение, но въпреки това настроението е празнично, тъй като се възлагат големи надежди на новия храм като център, който да продължи да обединява общността. Затова и нетърпението на свещеници и миряни е голямо.

Фигура 14: Първият енорийски празник в новата църква

Строежът на енорийския дом изпреварва с градежа си и той е готов преди църквата. Неговото откриване и освещаване се извършва тържествено на 28 октомври 2007г. Той представлява масивна триетажна сграда. На първия етаж е разположен обширен параклис, използван за литургии преди да бъде завършена църквата. Другите два етажа са обзаведени като енорийски дом с необходимите за целта помещения – кухня, трапезария, спални помещения, библиотека, хол и канцелария. Енорийският дом носи името на Блажени Йоан Дънс Скот – защитник на Непорочното зачатие и пример за всеотдайна служба на вярата и Бога.

На официалната церемония по освещаването присъстват важни гости от Рим и Варшава, представители на католическите църкви от Полша и Чехия, посланика и консула на република Полша у нас, кметът на община Плевен – Найдено Зеленогорски, гости от православната църква, представители на други католически енории от

²² Мушатова, М. – „Пътят към храма“, статия във в. „Истина – Veritas“, бр. 1, София, януари 2012, стр. 7

Фигура 15: Енорийският дом

страната. Получена е специалната благословия от папа Бенедикт XVI и поздрав от папския нунций в България²³.

След освещаването на енорийския дом цялата църковна дейност се прехвърля тук и сградата на ул. „Георги Кочев“ се освобождава, като остава собственост на църквата.

На 26.02.2007г. от Рим в Плевенската енория пристига Главният настоятел на Францисканския орден отец Йоахим Гермек. Той за първи път е в България и посещението му е знак на внимание към младата енория.

До завършването на храма обаче ще минат още четири години. Той е проектиран и завършен като един от най – големите в България. Разположен върху обща разгъната площ от около 1100 кв.м. Новият храм и енорийският дом имат не само модерна визия, но отговарят на всички изисквания за пълноценна работа.

Във всеки детайл при градежа на храма, като се започне от основите на сградата, положени във формата на кръст, колоните, до прозорците и централната входна врата, има символика. Погледнат отгоре, той също има формата на латински кръст. Храмът съчетава в себе си както новото и модерното, така и старите традиции, поддържани от канона. Модерната архитектура, липсата на всякакви фасадни елементи, които да внушават на вярващите страх божии, топлите и наситени цветове, както и прелестната градина привличат млади и стари, защото създават у тях чувство на уют.

Фигура 16: Първата литургия в енорийския дом

²³ Летописна книга на католическа църква „Дева Мария от Фатима“ – Плевен, стр. 16

Храмът буди любопитство със своята нетипична архитектура и затова всеки иска да влезе, за да го разгледа.

Няколко стъпала водят към масивната дървена врата на храма. В дясно, в преддверието, се намира канцеларията на енорийския свещеник. В него благодарение на отците, е събрана и подредена библиотека с ценни книги, както богословски по съдържание, така също философски и исторически, преобладаващите от които са от историята на България. В лявата страна на преддверието, извита стълба води към балкона, където се разполагат хористите и е поставен електронният орган, придобивка от малко повече от една година. На стените в преддверието, с бронзови букви на мраморни плочи, в знак на благодарност са изписани имената на дарителите.

Когато човек влезе в църквата попада в друга реалност, далеч от динамиката, шума и тревожността на глобалния свят. Топлите и светли тонове на стените и витражите, просторността на помещението и семплата, но изискана украса внасят успокоение и хармоничност у човешката душа. Това е и целта на внушението – общение с християнския Бог и смирение.

На олтарната стена е разположена скулптурната композиция, която носи името на католическата енория в Плевен – „Дева Мария от Фатима“. В основата на скулптурата се разполагат и три детски фигури. Композицията

изобразява стремление към Дева Мария, небето и светлината. Нейният автор, скулпторът проф. Кирил Мескин споделя, че точно затова е избрал като материал белия мрамор от Прилеп, Македония. Той символизира чистотата, непорочността на Дева Мария и с него

струи светлина от небето, а дечицата са устремени към нея. Момчето е обърнато към себе си, към земята; сестричето е като ангелче и гледа към небето; другата фигура на момиченце е разположена най-високо и е връзката между земята и небето, споделя още авторът. Внушителният ансамбъл изразява смиреност, святост и мъдрост. Той красиво оформя олтарът и умело се съчетава с общия интериор²⁴.

Проф. Кирил Мескин, който е банатски българин от с. Асеново и от дълги години живее в Плевен, е в списъка на дарителите с безвъзмездния труд по изработването на фигурата на Дева Мария.

Фигура 17: Скулптура на Дева Мария от Фатима

²⁴ Паскова, М. – „Интервю с проф. Кирил Мескин“, в. „BG Север“, бр.19, май 2013г.

Фигура 18: Изглед на храма и градината

зедав цвят, белите мраморни стъпала и зеленината на градината се съчетават и образуват един забележителен и неповторим ансамбъл.

Във вътрешността на храма е отделено място за палене на свещи, които не се продават, а всеки посетител по собствено желание дарява сума в специална дарителница. Храмовото помещение се изпълва с характерните за всеки католически храм дървени скамейки за енорияшите. В издадената част на олтара се намира катедрата от която се ръководят литургиите.

Стените на страничните капели са изрисувани с прекрасни стенописи. Първият, който е осветен празнично на 17 май 2014г., е посветен на папа Йоан XXIII и на папа Йоан Павел II. Изрисувани са от художника Атанас Атанасов, който споделя в интервю, че е православен, но не вижда голяма разлика и причини за разделението на християните на католици и православни²⁵.

Вторият стенопис е разположен в лявата капела на църквата. Той представя образите на Непорочното Зачатие на Св. Дева Мария, Св. Франциск и Св. Йоан Дънс Скот и се намира точно срещу стенописа на Св. Йоан Павел II и Св. Йоан XXIII²⁶. Новият стенопис е осветен на 4 октомври 2014г., когато Католическата църква чества празника на Свети Франциск

С общите усилия на енорияши като Франц Босилков, Петър Калонкин, братя Павлови от с.Асеново, теренът пред църквата постепенно се превръща в красива градина. Отново с доброволен труд се засаждат дръвчета, храсти и цветя, озеленява се свободната площ, която редовно се полива и коси. Днес градината е кът за отмора и с красотата си дооформя целия храмов комплекс. Красивата централна фасада във формата на полудъга, цветът на външната мазилка в наситен бриков и ре-

Фигура 19: Стенописът, изобразяващ папа Йоан XXIII и папа Йоан Павел II

²⁵ Димитрова, И. – „Католическата църква в Плевен отбеляза със стенопис канонизирането на двама папи“, статия във в. „Посредник“, април 2014

²⁶ Златева, Р. – „Празник на Св. Асизи в Плевен“, статия в сайта „Католически новини“

от Асизи – един от най-прославените светци в католическия свят, живял в края на XII век и умира през 1226 г. Той е основател на Францисканския орден, който има мисии във всички континенти по света, както и в България – в град Раковски и в Плевен. Освещаването се извършва от архиепископ Януш Болонек – бивш папски нунций в България, заедно с епископа на Никополската епархия Петко Христов. В началото на светата литургия, енорийският свещеник отец Ярослав поднася встъпителни думи за Св.Франциск и поздравява с „Добре

Фигура 20: Стенописът, изобразяващ Св. Дева Мария, Св. Франциск и Св Йоан Дънс Скот

дошли” официалните лица, всички присъстващи и гости дошли на празника. Специални поздравления отец Ярослав отправя към художника Атанас Атанасов, изписал новите стенописи в плевенската църква и оперната прима Добрина Икономова, която изнася концерт след месата, като изпълнява няколко варианта на „Аве Мария”²⁷.

Интерес предизвиква проповедта на архиепископ Януш Болонек, в която той разказва важни и интересни моменти от живота и делото на Чудотвореца от Асизи, *„най-възхитителният и най-обичаният Светец по целия свят”*. *„За никой друг Светец, каза монсеньор Болонек, не са написани толкова много книги за аскетичния му живот, толкова повести и статии. За никой друг Светец не са се снимали толкова филми, както за Бедняка от Асизи. Той се е превърнал в изключителен обект на изящните изкуства, особено на живописата и скулптурата.”* По-нататък архиепископът топло поздравява отците францисканци в Плевенската енория, които поддържат жив духа на францисканското братство и неугасващ пламък на ревността към Божиите дела, характерен за Св.Франциск. Архиепископът завършва, като определя Чудотвореца от Асизи за покровител на еколозите и на всички, които уважават и се възхищават от Божието Творение²⁸.

Животът в църквата започва да кипи години преди нейното окончателно завършване. Първата литургия, както вече се спомена, в недовършената църква е през 2006г. Откриването на църквата и нейното освещаване става на 18 декември 2011г. Стенописите са изработени и осветени през 2014г., а и до днес не спират довършителните работи.

Откриването на църквата в края на 2011г. е дълго и чакано събитие в живота на католическата общност не само в града. На тържеството присъстват много енориаши и видни гости от цялата страна и чужбина. Тук е и кметът на града и представители на другите религиозни общности. Миряните, заедно с отец Станислав посрещат гостите и

²⁷ Паскова, М. – статия във в. „BG Север“, септември 2014г.

²⁸ Златева, Р. – статия в сайта „Католически новини“

Фигура 21: Свидетелство за освещаването на храма

споделят с тях осъществяването на дългогодишната им мечта – да имат своя църква. Монсеньор Петко Христов, заедно с други свещеници, отслужва специален ритуал по освещаването на Божия храм. Най-напред той освещава водата, с която поръсва олтара и стените на църквата. Следва обредът за помазване на жертвения олтар с осветен елей на пет места, символизиращи петте Христови рани, с който църквата се посвещава на християнския култ. Благоуханието и дима на разпаления тамян, изпълнил храма, е символ на жертвоприношението на Христос и реалното му присъствие между хората.

Епископът, още в началото прочита кратка история на Плевенската енория от раждането на идеята за построяване на храм до сегашния момент на осъществяване на проекта. Накрая призовава вярващите „да се грижат за своя Божия храм и за своята общност за да израства тя в

любовта и вярата, да става все по-многочислена и единна и остави своя отпечатък за доброто на Плевен и плевенчани”²⁹.

Плевенският католически храм и енорийският дом са осъществени с безкористните дарения на различни фондации, дружества и частни лица. Местните католици внасят също своята лепта в осъществяването на общото дело.

Църквата „Дева Мария от Фатима” е съградена и е жива благодарение на присъствието, вярата и привързаността на обикновените енорияши към нея. Това се доказва от борбата, която водят и от всички трудности, които преодоляват, за да имат свой храм, в който се самоопределят като общност. Тяхното желание е не само да съхранят вярата за себе си, но и да я предадат на следващото поколение. Те следват житейската мъдрост, предадена им от дедите: човек без всичко друго може, но не и без вяра.

Голяма заслуга за активния живот в храма и увеличаването на вярващите имат католическите свещеници. Те работят много упорито и всеотдайно, изцяло посветени на мисията, която дава смисъл на живота им. Освен това са добре образовани, инициативни, отворени към новото и общителни с хората. В Плевенската енория работят отец Ярослав и отец Венцислав Николов.

²⁹ Добранова – Босилкова, З. – Църквата „Дева Мария от Фатима” бе осветена, статия във в. „Истина – Veritas”, бр. 1, София, януари 2012, стр. 7 и Мушатов, М. – „Пътят към храма“, статия в същия вестник

Храмът “Дева Мария от Фатима” и неговите енорийски дела в доказване на малката общност...

За този кратък период от съществуването на храма се осъществяват много инициативи. Плевенската църква и католическата общност не са откъснати от духовно-културния, обществен и политически живот в града, страната и дори в света. Своевременно се реагира и показва, както отношение, така и съпричастност към важни събитията от световен и регионален мащаб. С вяра, доста усилия и разнообразни форми на работа отец Станислав и отец Ярослав успяват да привлекат доста млади хора, които образуват едно дейно ядро, което е винаги в тяхна помощ.

В своята дейност и църковна политика отците от Ордена на францисканците-конвентуалци се съобразяват с постулатите на духовната си организацията. Акцентите в тяхната работа са: създаване на жизнеспособна църковна общност; силно и радостно присъствие между хората; истинска среща с ближния, особено по време на тайнството изповед и евхаристия; благотворителна и културно-научна дейност според нуждите на средата; грижа за младежите³⁰.

На първо място в дейността на храма трябва да се постави проповядването на християнската наука, на христовото учение. Тук се извършват още кръщенета и венчавки, причастия, правят се помени и други типични за християнството обреди. *„Основната дейност не може да бъде друга освен поддържане на вярата и възпитание на младите в християнските ценности и добродетели“* – са думи от разговора ни с отец Ярослав³¹.

Фигура 22: Николета участва активно в църковната дейност

За тази цел редовно се извършват литургии в определените за тях часове. В църквата се организират различни форми за катехизиране³² на възрастни и възпитание във вярата, които са типични за всички католици в България – Школа на Мария, Легион на Мария, Неокатекуменална³³ общност, молитвени групи и др. Всеки, според желанията и интересите си може да се включи в една или повече от тези групи и общности³⁴.

Николета, която е на 19 години споделя, че е израснала в църквата и е обучена да води катехизиса на децата, което тя прави по интересен и разбираем за тях начин.

³⁰ Сайт „Богопосветени“

³¹ Анкетен лист на отец Ярослав

³² Катехизация (оглашение) – обучение в главните точки на християнската вяра

³³ Неокатекуменална общност – обединение на хора от различни възрасти, националности и професии, католици, православни и протестанти, кръстени и некръстени, но обединени в стремежа да слушат Божието Слово и да дават помежду си знаци на вярата – любов и единство.

³⁴ Анкетен лист на А. Петрова

Участва също в комисията по катехизис, където се организират срещи на епархийно ниво. Работи и за новосъздадената традиция за Национална Младежка Християнска Среща, която се провежда на различни места в България. Тази година е била в София и за голяма изненада са дошли почти двойно повече младежи от очакваното³⁵.

Фигура 23: Тържествена обстановка по време на празници (Храмов празник, Рождество Христово, Свети дух)

Особено тържествено е в църквата по време на големите християнски празници, на храмовия празник или при посещение на високопоставени духовници. Тогава в храма се събират много хора, тъй като поканата е към всички пленчени, независимо от тяхното вероизповедание. В църквата идват и студенти на Медицинския университет в града, които са от страни в Азия и Африка, където по-голямата част от християните са с католическа деноминация. Последното превръща църквата „Дева Мария от Фатима” в богата на различни култури енория³⁶.

С всеотдайната си работа, пример и поведение по време на службата, свещениците допринасят за тържествената обстановка и привличането на хората. В допълнение към това са проповедите на разбираем, жив български език, богатата украса с икони, статуи и много свежи цветя, песнопенията на хора и музикалният съпровод на органа, инструмент характерен за католическите църкви.

Фигура 24: Енориши

³⁵ Анкетен лист на Н. Петрова

³⁶ Анкетен лист на С. Владов

В църквата общността на католиците се чувства единна и се проявяват характерните ѝ черти. По този въпрос А. Владимирова разсъждава така: „В ежедневието бих казала, че почти не се забелязва характерна общност на католиците. Но в църковния живот тя съществува. Например когато има много болен човек в „общността“ се организира специална литургия и всички се молят за здравето му. Също така по време на месата свещеникът обявява, че близките желаят да се помолят за здраве или за успех, за късмет на едни кой си и всички се молят. След приключването ѝ, особено в неделните дни, свещеникът излиза пред църквата и разговаря с хората. Ако е някакъв специален празник, всички задължително си честитят празника и по този начин се създават контакти, както между енорияшите, така и между тях и свещеника. Обикновено той познава или се стреми да опознае всички”³⁷.

Фигура 25: Екскурзии и излети, организирани от енорията

В енорията се организират излети и екскурзии до исторически обекти или природни забележителности, предимно за младежите, с образователно - възпитателна цел. Пример за това са екскурзиите до Средновековната крепост в Ловеч, до Старосел - с разглеждане на прочутата тракийска гробница, до музея на Васил Левски в Карлово.

³⁷ Анкетен лист на А. Владимирова

Фигура 26: Срещата на отец Ярослав с Папата

Проведените спортни срещи сред природата, на чист въздух, в околностите на града приучват към здравословен начин на живот.

Друга част от дейността на църквата са типичните за католицизма поклоннически екскурзии, организирани до Лурд – Франция, до свети места в Полша и Румъния, при които се опознава бита и културата на други

народи. На аудиенция с папа Бенедикт XVI през ноември 2005г. двамата отци – Станислав и Ярослав – показват проект на църквата, която в момента се изгражда.

Храмът днес е не само духовен, но и културен център, тъй като в него се изнасят лекции на различна тематика, както с религиозен, така и с общообразователен характер. В богатия на зали енорийски дом се провеждат обучения по народни танци, чужди езици – английски, италиански, полски, според интересите и желанията на енорияшите. Достъп до тези обучения имат не само християните католици, но и всички граждани на града.

От миналата година се открива училище по иконопис, както за ученици, така и за родители. Заниманията се водят всяка събота и са безплатни, а материалите са осигурени от храма. Ръководител на школата е преподавател по изобразително изкуство в плевенско училище. Образците, които се рисуват са византийски икони. *„В днешното време на виртуално общуване човек губи връзка с реалния свят и със себе си и се занемарява духовната част от живота му“*,

казва отец Ярослав. Това го мотивира да предложи време за работа в тишина и една почивка от забързаното ежедневие, *„възможност човек да открие себе си“*³⁸.

Фигура 27: Училище по иконопис

³⁸ в. „Посредник от 12 февруари 2015

Фигура 28: Афиш от концерт

Друга дейност, с която много се гордеят свещениците, е организирането на концерти в храма, за което си сътрудничат много успешно с Плевенска филхармония и общинския хор „Гена Димитрова”. При тежаването на електронен орган и обстановката в храма предполага и предразполага за концерти, посветени на класическата християнска музика. Посетителят може да се наслади на прекрасните творби с религиозен характер от Бах, Чайковски, Шуберт, да послуша популярни оперни мелодии в изпълнение на тримата плевенски тенори. Тези концерти се приемат много добре от плевенските граждани, според отец Ярослав и са за всички, независимо от тяхното вероизповедание. Стремехът му е тези музикални събития да продължат и да се реализират всеки месец като още една възможност за потапяне в света на духовното³⁹. В този дух и с подобно предназначение са организирани

„Вечери на поезията“, които издигат авторитета на църквата и укрепват връзките ѝ с плевенската културна общественост.

Друга посока в дейността на църквата е благотворителността. Тази нейна социална функция се осъществява съвместно с „Каритас България” – организация, създадена с решение на Епископската конференция на Католическата Църква в България, която осъществява дейности в подкрепа на уязвими групи от хора в нашето общество. В Плевен „Каритас” и католическата църква раздават трайни хранителни продукти и дрехи по списък на нуждаещи се, картотекирани в Общината. Те подпомагат семействата на болни хора, инвалиди или социално слаби. Даренията се раздават не само на католици, а на всички нуждаещи се⁴⁰.

Група католици от различни възрасти, по собствена инициатива създават трайни приятелски отношения с Дом за деца в неравностойно положение от Пордим и Згалево (Плевенско). Те посещават редовно тези деца и взаимно си доставят радост един на друг, доколкото им позволяват силите и възможностите. Ето оценката на една от участничките в групата: „След всяка среща с тези деца ние се прибираме в домовете си като пречистени. Това е едно велико и невероятно преживяване, което бих препоръчала на всеки човек“⁴¹.

³⁹ Анкетен лист на отец Ярослав

⁴⁰ Пак там

⁴¹ Анкетен лист на А. Петрова

Свещениците се опитват да спечелят младите хора за доброволчески акции – почистване, поддържане на градинки, помощ и събиране на дарения за бедни хора. Така те създават между младежите нови приятелства и развиват у тях социални умения. В тази посока работят и с администрацията на Затвора в Плевен, опитвайки се да подпомогнат трудния процес на превъзпитанието на лишените от свобода⁴².

Ревностно работят и с хора изпаднали в някаква зависимост, като алкохолици и наркомани. Алкохолиците сами идват при тях и търсят помощ, а за наркоманите обикновено се обаждат родители или близки. Водят и т. нар. духовни разговори с хора, които имат здравословни, семейни и др. проблеми. „*Подаваме ръка на всеки, който ни потърси за съвет и помощ*” – споделя отец Ярослав⁴³.

Плевенската църква е свързана с обществения и политическия живот в града, в страната и в света. Реагира и показва съпричастност към събития, които вълнуват, както народа ни, така и световната общественост. Пример за това е отслужването на молебени за мир в целия свят, в отговор на разпалените днес многобройните огнища на конфликти, които носят големи страданията на хората. Молебен, преди години, се прави за спасяването на несправедливо осъдените български медицински сестри в Либия. В проповедите си свещениците подчертават, че светът трябва да се промени към по-добро, а за да се осъществи това, всеки човек трябва да започне от себе си. На среща с папа Йоан Павел II в Пловдив при неговото посещение в България през 2002г., делегация на Плевенската енория поднася от името на католическата общност почитания и благодарности за неговата огромна миротворна дейност. По повод смъртта му през 2005г. в храма е отслужена траурна литургия, на която присъстват кмета на града, журналисти и граждани, които изказват съболезнования, а група енорияши заедно със свещениците, присъстват на погребението в Рим⁴⁴.

Плевенската енория поддържа приятелски връзки и си сътрудничи с другите католически енории в страната. Група младежи от Плевенска енория, заедно с отец Ярослав, присъстват на тържество в гр. Раковски и донасят оттам статуята на Дева Мария и голяма икона на Милосърдния Исус. Днес тези дарове заемат видно място в храма, от двете страни на олтара. Пред красивата статуя на Дева Мария винаги има свежи цветя.

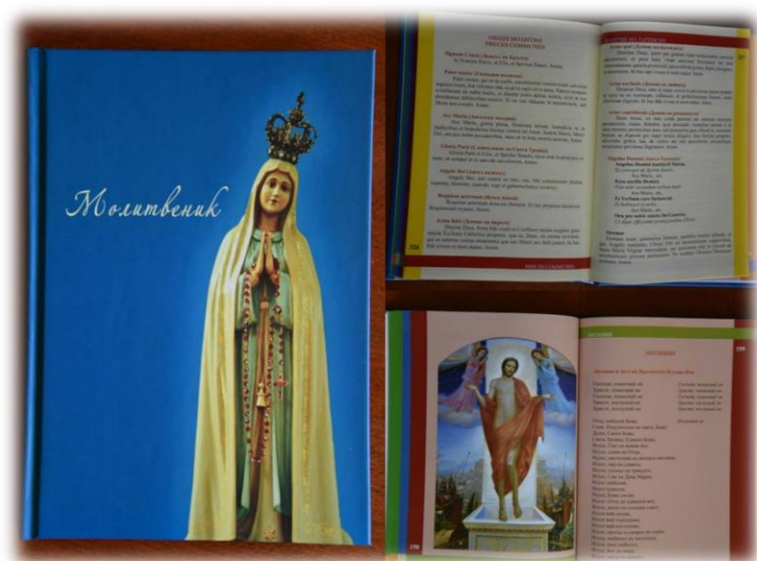
Фигура 29: Статуя на Дева Мария

⁴² Анкетен лист на отец Ярослав

⁴³ Пак там

⁴⁴ Летописна книга на католическа църква „Дева Мария от Фатима“ – Плевен, стр.19

Отците от Плевенската енория оказват необходимото внимание на средствата за масова комуникация, за да популяризират своята дейност. Самите те издават брошури, свързани с живота в енорията, които представят чествания на големи християнски празници, други – запознават енорияшите със значението на религиозните традиции, отпечатват се поучителни разкази и забавни страници за малките. Началото е поставено от отец Анджело с бюлетините „Нашият живот” и „Заедно” и продължено от отците Станислав и Ярослав. Те сътрудничат с журналисти от плевенските вестници и с кореспондента на радио „Ватикана”. Плевенската енория през 2007г. издава книгата „Св. Антон от Падуа – чудотворец. Живот и набожност.”

Фигура 30: Молитвеник

През 2016г. предстои празнично отбелязване на 20-годишнината от създаването на енорията в Плевен, а през 2017г. – 100 години от явлението във Фатима, във връзка с което храмът ще бъде обявен за светилище, т.е. място за поклонение, място където Бог дарява своята благодат. В процеса на подготовка е издаден луксозен Молитвеник с встъпително слово на Никополския епископ Петко Христов⁴⁵. Книгата е с над 340 страници, които съдържат кратък катехизис, всекиднев-

ни молитви, молитви за застъпничеството на Дева Мария, молитви в чест на светците, молитви за различни обстоятелства в живота на християните.

В своя храм енорияшите на младата Плевенска енория намират мястото, където да поддържат християнския си дух, да се обединяват и развиват като специфична българска общност. Тази общност се отличава не само със силата на вярата си, но и с народопсихологическия си облик, изграден до голяма степен в резките превратности на преживяното от тях минало. Днес те са благодарни на съдбата, че имат свой храм, тяхно лично дело и се гордеят с него. Доказателство за отношение към храма са думите на една жена от най-дейните в енорията: „Аз обичам моята църква и моите свещеници, защото те ме научиха на толерантност, търпимост и вяра, а това са ценности, които са от изключителна важност в живота на всеки човек.“⁴⁶

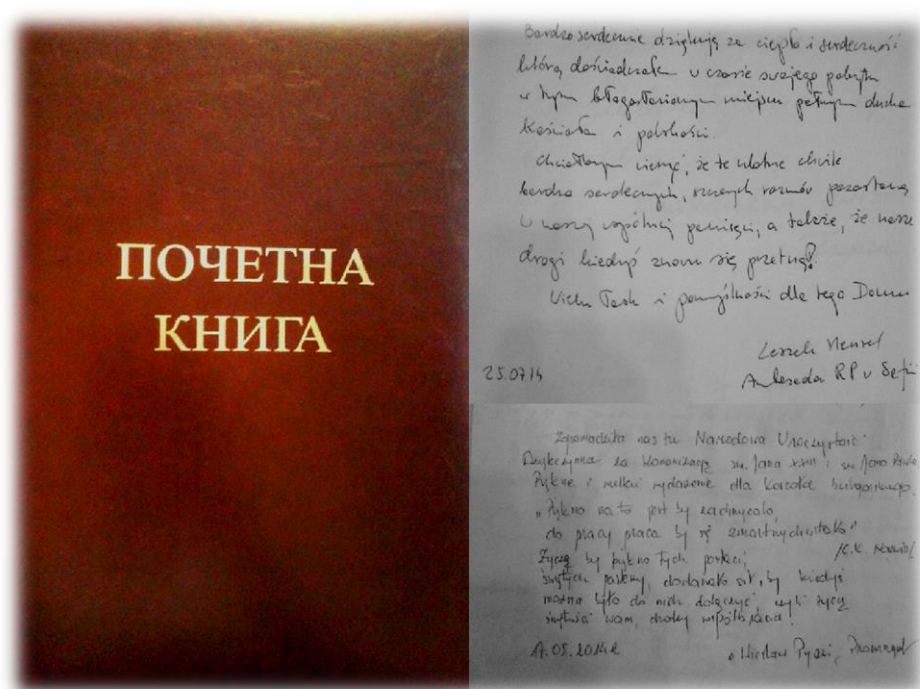
Интересен поглед към католиците отстрани, е мнението на необвързан с никоя религия човек: „Католическата общност тук (в Белене) – съвсем обикновени и най-различни хора, но с малко повече светлина в очите. Активни, интелигентни, интересни,

⁴⁵ Анкетен лист на отец Ярослав

⁴⁶ Анкетен лист на А. Петрова

макар и често непрактични. Харесвам ги.” А на въпроса: Защо, според Вас, беше необходим католическият храм в Плевен? – отговорът, характеризиращ едно типично за католиците качество е: „В кръга на шегата, католиците не могат да стоят и да не правят нищо.”⁴⁷.

„Един храм се характеризира и изгражда най-вече от вярващите, които го посещават. Смятам, че общността в Плевен е млада и сплотена. Достойнството му (на храма) се състои именно в хората, които го посещават”. Това е друг цитат от анкетен лист, отново с оценки за качествата на общността, но и с вяра, че тя, заедно с новоизградения храм имат своето бъдеще⁴⁸.

Фигура 31.: Почетна книга (Превод на мнението, записано на страницата горе вдясно):

„Сърдечно благодаря за топлото посещение в това благословено място, изпълнено с духа на Църквата и полското присъствие. Ще се радвам, ако тези необикновени мигове, искрени разговори останат в нашите спомени и вярвам, че нашите пътища пак ще се пресекат.

Много благодарности и успех за този Дом.“

25.07.2014г.

Лешак Хенсел

посланик на Република Полша в България

Общността на българите-католици от Северна България, като вариант на българската култура, исторически се е формирала главно под ръководството на Западната църква⁴⁹. Обстоятелствата ги принуждават да се движат от едно място на друго, да преодоляват големи трудности, да съжителстват с други етнически и религиозни общности и да

⁴⁷ Анкетен лист на А. Спасова

⁴⁸ Анкетен лист на анонимен №2

⁴⁹ Караджова, С. – „Католическият вариант на българската култура“

изпитват тяхното влияние, но винаги да устояват себе си. Това успяват да направят като съхраняват историческата си памет – спомена за родното място, за героичното Чипровското въстание, вяра, обичаи, традиции и българския език, във варианта на павликянски диалект. В целия този процес на затваряне на общността, умело са направлявани от католическите мисионери. И далече от Родината те се възприемат като най-чисти българи, но не пропускат да изтъкват особеното си положение на избрани и отделени от общата маса посредством принадлежността си към католицизма и историческата си съдба.

След завръщането си в България и устройването си със земя, домове и селища, банатските българи се запазват като автономна общност. В съзнанието си те продължават да поддържат чувството за „уникалност и превъзходство” над другите. Винаги са настоятелни и упорити в стремежа си да подчиняват обстоятелствата на собствените си цели, а околните да се съобразяват с тях. До банатчани отново са католическите свещеници, които следват принципите на Католическата църква да се приспособява към приемащите я и да им дава напътствия като запазва относителната свобода на съзнанието⁵⁰.

Ударът идва с установяването на комунистическия режим в България след Втората световна война. Този път българите-католици са парализирани от безцеремонните методи на новата власт; принудени са да се подчинят на обстоятелствата. Донякъде това правят само външно, но факт е, че религиозният живот, който поддържа специфичната им култура, е сериозно разстроен. В съзнанието на по-възрастните поколения се запазва историческият спомен за изстрадано минало, вяра, обичаи и традиции. Загубата е за младото поколение, което израства в условията на атеизъм. Изтънялата връзка на приемственост между стари и млади означава и прекъсване, загуба на една от българските другости (същности) – католическият вариант на българската култура.

Възможност за връщане на общностната идентичност създава времето след 1989 година със смяната на политическата система и дадената истинска свобода на вероизповеданията. Съхранената историческа памет на възрастното поколение е в основата на мотивираните действия за изграждането на храм в големия град, където католическата общност е нараснала, поради социално-икономическите процеси от предходния период. Отново инициативата е подета от католическите свещеници, които застават начело на поредната борба за правото да съществува културно-религиозната общност на българите-католици. В процеса на осъществяване на идеята се възкресяват най-ценните качества на общността – вяра в правотата на делото и успеха, целеустременост, упоритост, трудолюбие, чувство за общност. Към благоприятните фактори е и положителното отношение и съдействие на местната власт, дарителството и помощта на други католически организации.

Като резултати, макар и след доста преодолені трудности, в град Плевен се появяват нова католическа енория, енорийски дом и нов католически храм с интересна

⁵⁰ Караджова, С. – „Католическият вариант на българската култура“

и приковаваща вниманието архитектура. Така, с извоюваната възможност да поддържат религиозно-културния си живот, българите-католици отново могат да се развиват като българска общност със своите специфични черти.

Католическите свещеници работят за привличането на младите хора, защото осъзнават, че решаването на проблема за построяването на храм не означава решаването на другия проблем – за бъдещето на общността. Затова следващото предизвикателство е за приемствеността, за предаването на вярата и културата на потомците на застаряващата католическа общност. И вероятно разнообразните методи за въздействие, които използват, енергичността, с която действат и толерантността в общуването, ще дадат своя положителен резултат. Българската култура би обедняла, ако се загуби един от вариантите на нейните разнообразни същности.

Библиография

Архивни документи:

Необработен архивен фонд на Плевенска католическа енория – документи (кореспонденция с община Плевен, заповеди, декрети за назначения на свещеници, поздравителни писма), снимки, статии от вестници, книга за впечатления

Необработен личен архив на М. Мушатова – История на изграждането на храма „Дева Мария от Фатима” – записки за летописна книга

Фишър, Л. – Католическа молитвена и писмена книга „Духовна храна“, Тимишуара, 1898г.

Анкетно проучване по анкетни листове на:

Отец Ярослав – енорийски свещеник в храм „Дева Мария от Фатима”

Анна Владимирова – библиотечен работник, Регионална библиотека – Плевен

Мария Иванова – библиотекар-секретар, с. Асеново

Анелия Петрова – учител, Плевен

Николета Петрова – студентка

Анелия Спасова-Коева – учител, гр. Белене

Станимир Владов – учител, гр. Белене

Анонимен, жена – гр. Белене

Анонимен, мъж – учител, гр. Белене

Научна литература:

Елдъров, Св. – Католиците в България (1878-1989г.); Историческо изследване, С. 2002г.; от

http://www.bulgari-istoria-2010.com/booksBG/S_Eldarov_Katolicite_v_BG.pdf

Караджова, Св. – Католическият вариант на българската култура, статия от

<http://falmis.org/statii/drugi/129-katolicheskiat-variant-na-bulgarskata-kultura>

Караджова, Св. – Банатските българи днес. История на едно завръщане,

<http://www.promacedonia.org/banat/banat.html>

Нанов, Пл. – Католиците в България по време на комунизма – блог на автора

<http://fire.blog.bg/politika/2013/07/11/katolicite-v-bylgariia-po-vreme-na-komunizma.1128777>

Статии от вестници и интернет сайтове:

„Първа копка на новата черква в Плевен“, в. „Истина –Veritas“, С., бр. 6, 2001г.

Игнатова, Р. – „Един празник – много поводи“, в. „Истина –Veritas“, С., бр. 7, юли 2011г.

Добранова-Босилкова, З. – „Църквата Дева Мария от Фатима бе осветена“, в. „Истина –Veritas“, бр. 1, С., януари 2012г.

Мушатова, М. – „Пътят към храма“, в. „Истина- Veritas“, бр. 1, С., януари 2012г.

Христова, Цв. – „Тържествено и прощално в католическия храм „Св. Дева Мария от Фатима““ – в. „Посредник“, 22 октомври 2013г.

Димитрова, Ив. – „Католическата църква в Плевен отбелязва със стенопис канонизирането на двама папи“, в. „Посредник“, 16 април 2014г.

Кръстева, В. – „Школа по иконопис кани деца и родители в католическия храм“, в. „Посредник“, 12 февруари 2015г.

Илиева, В. – „Източноправославният християнин е предимно „празничен“ християнин“, в. „BG Север“, бр. 15, 18-24 април 2014г.

Паскова, М. – „Католическата църква „Дева Мария от Фатима““, от 09 декември 2011г.;
<http://www.bulgariainside.com/bg/articles>

Илиев, Ив. – „Храмов празник на католическата църква „Дева Мария от Фатима“ в Плевен – фото – галерия“, <http://plevenzapleven.bg/blog/2015/05/16>

Христов, Р. – „Стенопис с образите на Дева Мария и Свети Франциск осветиха в католическата църква в Плевен“, <http://plevenzapleven.bg/blog/2014/10/04>

Златева, Р. – „Двоен празник за католиците в Плевен“, <http://bg.radiovaticana.va/news/2015/05/16>

Златева, Р. – „Празник на Св. Франциск от Асизи в Плевен“, 7 октомври 2014;
<http://www.catholic-news.bg/>

„Стенопис със Свети Франциск от Асизи осветяват в плевенския католически храм“, 4 октомври 2014г.; <http://www.bgsever.info/news/>

<https://bg.wikipedia> и <http://cosebulgare.blogspot.com> – главно за биографични данни

Приложения

Приложение 1

Д О КРЕТА
Н А ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
град П Л Е В Е Н

М О Л Б А

от Председателя на католическото настоятелство
град Плевен

ИОСИФ МИХАЙЛОВ МИНЧЕВ - гр.Плевен, жк "Сторгозия"
Бл.96, Вх.В, Ап.21, тел.5-18-14

Г-Н К М Е Т Е ,

Моля да ни бъде разрешено петно за строеж на
Католическа Църква в град Плевен.

Надявам се, че Молбата ни ще бъде удовлетворена.

С уважение :

10.Май.1994 г.

гр.Плевен

Приложение 2

КАТОЛИЧЕСКА НИКОПОЛСКА ЕПАРХИЯ ЕНОРИЯ - "ДЕВА МАРИЯ от ФАТИМА"

Изх. № 17 / 16.09.02

До Кмета
на гр. Плевен

М О Л Б А

от

Отец Анджело Джорджета

ОБЩИНА - ПЛЕВЕН

№ 246-94-0-2

16.09.2002 г.

Г-н Зеленогорски,

Моля Ви, да ми разрешите да отговарям за направата на Коледна Витлеемска пещера, послучай Рождество Христово, на площада на гр. Плевен.

От моя страна ще бъдат предоставени всички статуи и принадлежащият реквисит, а от ваша страна е нужно да се осигурят работниците и материалите за построяването и (скелет, ламарина, цимент, гипс, парцали и ел. кабел за свързване на пещерата с ел. табло). Ел. материалите за инсталацията в пещерата са осигурени от мен, така както и ако още нещо допълнително е необходимо за построяването на пещерата, аз ще го осигуря.

Пещерата е подвижна и след Коледните празници ще бъде демонтирана. Площта, която ще заеме е най-много до 30 м².

Нужни са две седмици при условие, че има достатъчно работници за строителството на пещерата.

Нужна е и охрана на направената Витлеемска пещера.

Надявам се, че молбата ми ще бъде удовлетворена.

16. 09. 2002 г.
гр. Плевен

Енорийски Свещеник: Р. Анджело Джорджета
/ Отец Анджело Джорджета

5800 гр. Плевен – бул. "Г. Кочев", 67
Тел. 064 / 4.62.71 тел. и факс 3.13.24 GSM 088 / 712192
E mail: fatima@el-soft.com

Приложение 3

ОБЩИНА - ПЛЕВЕН

ЗАПОВЕД

№ *РЗ-15-2127*

гр. Плевен, *28 12* 2000 год.

На основание чл. 44, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА, Решение по т. 9 от протокол №24/ 22. 06. 2000 год. и Решение по т. 8 от протокол №47/ 16. 11. 2000 год. на Архитектурно-градоустройствената комисия при Община-Плевен.

ОДОБРЯВАМ:

Частично изменение на застроителния и регулационен план парцели VIII₁₀₅₀₀, VI-За детски атракционен център и озеленяване и IX-За озеленяване, стр. кв. 280 по плана на гр. Плевен, на основание чл. 32, ал. 1, т. 1 и 3 от ЗТСУ и чл. 84 ППЗТСУ.

Предвиждат се нови тупици, определени от новосъздадени о.к. 2123^а - 2123^б; от о.к. 296 и новосъздадени о.к. 296^а - 296^б и осови линии между тях по сините и червени линии и коти, съгласно приложената скица №301/ 03. 05. 1997 год.

В парц. VIII-10500 се предвижда изграждането на църква и триетажен енорийски дом, разположени свободно в парцела.

Заповедта подлежи на обжалване по чл. 138 от ЗТСУ пред Окръжен съд - Плевен.

За образуване на съдебно производство следва да бъде внесена държавна такса на основание чл.26 от Тарифа №1 към Закона за държавните такси от жалбоподателите както следва:

-физически лица, които не са търговци и юридически лица с нестопанска цел - 10 лв.

-други юридически лица и физически лица - търговци по смисъла на Търговския закон - 50 лв.

Таксата се внася по сметка на Плевенски окръжен съд.

КМЕТ: *[Signature]*
/Н. Зеленогорски/

33
ВЛ

Варно с оригинала

Приложение 4

Приложение 5

Приложение 6

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:
“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име: Ярослав Барткиевич

Духовен ранг: енорийски свещеник

1. Как попаднахте в България, в град Плевен?

Предложиха ми да дойда в България от Ордена на францисканците в Полша. Мисията ни тук има традиции създадени в миналото и трябваше, за да продължи дейността си да се подмлади. Аз приех, мой е изборът да дойда в България.

2. Какво знаехте предварително за историята на страната ни?

Почти нищо не знаех от историята на страната. Само много общи неща свързани с историята на региона, на Балканите. Но откакто съм тук чета много, научих български език и сега знам доста.

3. Какви са според Вас етническите и религиозни корени на католическата общност в града?

Католиците в Плевен, са дошли в града по време на комунистическото управление, като тук са търсели работа. Тази миграция е свързана с индустриализацията на страната. Една част от тях са потомци на банатските българи, завърнали в България след Освобождението. Това са главно католиците от с. Асеново. Друга част са от град Белене, селата. Трънчовица, Малчика, Ореш, които са потомци на павликянското население, те са местно население. И едните и другите винаги са се чувствали българи.

4. Разкажете ни за службата и дейностите, които изпълнявате у нас. Какви цели си поставяте и какви резултати очаквате?

Основната дейност не може да бъде друга освен поддържане на вярата и възпитание на младите в християнските ценности и добродетели.

Използваме различни форми. Една от тях е организиране на екскурзии с цел опознаване на природата и исторически места, като едновременно обучаваме и приучваме към здравословен начин на живот. Отец Станислав организира и няколко поклонничества до Свети места в чужбина, при които се опознава бита и културата на други народи.

Опитваме се да спечелим младите хора за доброволчески акции - почистване, поддържане на градинки, помощ и събиране на дарения за бедни хора, като така те развиват социални умения и създават нови приятелства. В тази посока работим и с администрацията на Затвора в Плевен, главно да подпомагане при превъзпитанието на лишените от свобода.

Работим още и с хора изпаднали в някаква зависимост, като алкохолици и наркомани. Алкохолиците сами идват при нас и търсят помощ, а за наркоманите се обаждат техните родители. Водим и т. нар. духовни разговори с хора, които имат здравословни проблеми, изпаднали в депресия, семейни и др. проблеми. Подаваме ръка на всеки, който ни потърси за съвет и помощ.

Организираме общи дейности с Каритас България, организация създадена с решение на Епископската конференция на католическата църква в България, която осъществява социална дейност в подкрепа на уязвими групи от хора в нашето общество.

Осъществяваме и културни дейности. От миналата година открихме училище по иконопис, като художникът запознава учениците не само с католическата иконописна традиция, но и с византийската, православната. Друга дейност, с която много се гордеем е организирането на концерти в храма, като си сътрудничим много успешно с Плевенска филхармония и общински хор „Катя Попова”. Притежаваме електронен орган и обстановката в храма предполага и предразполага за концерти, посветени на класическата християнска музика. Тези концерти се приеха много добре от плевенските граждани и няма ограничение за вида на вероизповеданието.

Сътрудничим с журналисти от плевенските вестници и с кореспондента на радио „Ватикана”, които отразяват нашия живот и нашата работа. Плевенската енория издаде книгата „Св. Антон от Падуа – чудотворец. Живот и набожност.”

5. Каква е разликата между българската католическа общност и други католически общности, напр. в Полша или другаде, където сте пребивавали?

Не бих казал, че има разлика, освен в числеността. В Плевен католическата общност е малобройна.

6. Какво предстои в дейността на църквата „Дева Мария от Фатима” и свързаната с нея католическа общност?

През 2016г. ще отбележим празнично 20-годишнината от създаването на енорията в Плевен, а през 2017г. - 100 години от явлението във Фатима, във връзка с което храмът ще бъде обявен за светилище, тоест място за поклонение, място където Бог дарява своята благодат. В процеса на подготовка е издаден луксозен Молитвеник с встъпително слово на Никополския епископ Петко Христов.

Август 2015г.

Подпис: Я. Барткиевич

Приложение 7

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:
“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: Анна Владимирова, 60г.

Професия, длъжност: библиотечен работник, Плевен

1. Вие сте от Асеново. Направете характеристика на съвременното състояние на католическата общност в Асеново като големина, просперитет, идентичност, движение, традиции.

Населението в Асеново наброява около 250 души, повечето католици. Преди 1989 година в църквата е имало само един свещеник. На редовите литургии обикновено са присъствали възрастни хора. Само на големите църковни празници е имало повече хора в църквата. Въпреки всичко хората успяват да съхранят вярата си и да спасят църквата. В селото има само католическа църква, затова и голяма част от православните посещават празничните служби в католическата църква. Семействата със смесени бракове в повечето случаи приемат католическата вяра, кръщават децата си в католическата църква и посещават службите и изпълняват религиозните празници. В годините голяма част от населението се изнася към големите градове, но на празници по-голямата част се завръщат, за да присъстват на празнични литургии: Великден, Бъдни вечер, Св.Троица (храмовия празник) и други. Църквата играе ролята на образователна институция. Преди години в църквата в Асеново е имало калугерки, които са обучавали предимно момичетата на ръкоделие, изучавали са и пеене. Свещениците са организирали и сплотявали общността. По време на всяка литургия, преди приемане на светото причастие (това е термина), свещеникът казва ”простете се” и всички си подават ръце и казват „прости”, независимо дали се познават лично или не. А когато се приберат в къщи пък искат прошка от по-възрастните, които не са били на църква. Това се прави с цел, ако има някакви пререкания, кавги и др. да се преодолеят. При католиците (обиждането, клюкарстването, говореното на цинизми и други такива) се смята за простим грях. Църквата учи, че освен божии заповеди, като простим грях са и такива малки ежедневни прегрешения. Когато се изповядме ги споменаваме и тях. Така вече се приема светото причастие.

Свещениците са играли важна роля и за запазване на семействата. Познавали са хората от енорията и са вземали участие в семейни тържества. Престижно е било да поканиш свещеника в къщи на празничен обяд или вечеря.

На Богоявление свещеникът с министранти (това са асистенти - доброволци) посещават домовете и благославят къщата, животните. Минавайки от къща на къща пеят специална песен и като стигнат до къщата звънят със звънчета (много е вълнуващо!). Имам много прекрасни спомени от този ден, защото когато бяхме деца в къщи украсявахме елхата освен с играчки, с бонбони и шоколади. И не можеше да си вземем от елхата нищо, докато не мине свещеникът на благослови елхата. Само след като е благословена можехме да я развалим и да вземем лакомствата.

Свещеникът посещава болни и умиращи хора. Чете молитви, изповядва ги и ги пречиства. Това е задължително при католиците.

Католическите храмове не са отворени целодневно за посещение. Отварят се само в дните и часовете, в които ще се извърши литургия. Оповестява се със камбанен звън, който бие три пъти през определен интервал. Не е прието след започване на литургията

да се влиза в църквата, да се палят свещи и да се говори. В случай, че има такъв прецедент свещеникът прави забележка. По време на литургията не се говори. В католическата църква има дисциплина.

Много важен момент от литургията е освещаване на светото причастие. То се извършва на олтара, пред очите на всички в църквата. Причастие се поставя в позлатен бокал. Казват се определените за това молитви. Всички християни са „паднали” на колене и със събрани ръце и наведени глави се молят.

(Майка ми ме е учила, че точно в този момент за каквото се помолиш то се сбъдва). След като свърши молитвата бие камбанен звън (много е вълнуващо, почти до сълзи!). Свещеникът излиза пред олтара с бокала в ръка, а неговият асистент държи малък позлатен поднос. Хората се нареждат, за да вземат причастие. Под лицето, което се причестява се поставя поднос и свещеникът поставя в устата му светото причастие. Подносът се слага символично, за да не попадне дори трошичка от осветеното причастие на земята. Също така и свещеникът слага причастieto в устата на пречистяващия се, за да не се пипа причастieto с ръце. В това време хора изпълнява специални песнопения.

Свещите в църквата не се продават. Оставят се пари в кутийка до свещите. Предполага се, че хората, които посещават литургията спазват Божиите заповеди.

След 1989 година в църквата идват млади свещеници, в началото италианци, а по-късно и до момента поляци. Те освежават и ремонтират храма, подреждат двора. Младите свещеници привличат вече и повече млади хора на общността, а и самите хора вече по-спокойно ходят на църква.

Извършват се официално кръщавки и венчавки. Вече се кръщават деца в бебешка възраст. Кръщението се извършва на официална литургия, която свещеникът оповестява. Църковният хор изпълнява църковни песнопения. Преди литургията родителите на детето и кръстницата (при кръщението е важна кръстницата) задължително се изповядват и пречистяват. При католиците не може да вземеш причастие преди да си се изповядал.

Когато децата станат на 6-7 години, на официална церемония приемат първо причастие (кризмание). Преди това те посещават свещеника в църквата в продължение на няколко месеца (християнска наука), за да се подготвят за приемане на първо причастие. Това е много тържествено и вълнуващо събитие освен за семейството на детето и за цялата общност. На тази официална литургия присъстват много хора, семействата поканват близки и роднини. Самото дете е официално облечено, момиченцата са с бели роклички и венчета на косите. Всяко дете си има „кръстница”. В повечето случаи това е кръстницата, която е кръщавала детето. Литургията се отслужва освен от свещениците и от владиката. Смята се, че вече децата са съзнателни и могат да отговарят за постъпките си. От този момент те могат (преди години и трябва) да се изповядват и да се пречистяват, както и редовно да посещават литургиите в църквата.

Когато ще се кръщава голям човек (това до скоро беше почти невъзможно, но сега може) задължително в продължение на 6 месеца ходи на вероучение (при нас се казва християнска наука) и след това се извършва светото кръщение. В този случай също е на литургия в църквата в присъствие на църковен хор и всичко, както при бебетата.

По-малко са официалните венчавки, но то е по обясними причини (по-малко се женят). Преди венчавката младоженците също посещават свещеника (християнска наука), преди самата венчавка младоженците и кръстниците се изповядват и пречистяват. Родителите католици също. Обикновено църквата е пишно украсена и осветена. Младоженците получават от свещеника напътствия за бъдещият си семеен живот. Например, много ме впечатли едно желание на свещеника: „Това „да”, което си казвате сега го поставете на леглото си и когато дойде момент да обърнете гръб един към друг го погледнете и си спомнете този момент!”

Много е интересна католическата общност в с. Асеново. В ежедневието бих казала, че почти не са забелязва характерна общност. Но в църковния живот тя съществува. Например когато има много болен човек в „общността“ се организира специална литургия и всички молят за здравето му. Също така по време на литургията свещеникът обявява, че близките желаят да се помолят за здраве или за успех, за късмет на еди кой си и всички се молят. След приключване на литургията, особено в неделните дни свещеникът излиза пред църквата и разговаря с хората, ако е някакъв специален празник всички задължително си честитят празника, по този начин той създава контакти. Обикновено познава всички.

2. *Защо беше необходим католическият храм в Плевен?*

Всичко гореописано е много силна традиция при католиците. След миграцията от селата към града вероятно са съхранили тези традиции. Преди 1989 година не са имали възможност официално да изпълняват традициите и да посещават църква. С годините, семействата на изселените католици се разрастват. След 1989 г. живеещите в Плевен католици от всички католически места „добиват самочувствие“ и решават да го „демонстрират“ и да се изявят като общност като си построят църква.

3. *Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?*

Не е необходимо да пътуват до родните места , за да посещават литургии на определени празници или в неделя. Всяка неделя се отслужват по 2 литургии. Обособява се вече друга общност от различни населени места. Много млади хора посещават литургиите, особено на големите празници. Има създаден църковен хор, който създава празничност по време на празниците.

Свещениците опознават католиците от градската общност и могат да извършват тази дейност, описана по-горе. Имайки църква в града, в който живеят могат да участват в живота на църквата без да се налага да пътуват. Както по-горе казах добрият християнин трябва да посещава редовно литургиите, които освен сутрин и вечер в неделя са и в други дни според църковния календар.

4. *Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в града?*

Със семейството си посещавам литургиите на големите християнски празници. Посещавам и концертите организирани от църквата. Лично се познавам със свещениците. Според отец Ярослав това не е достатъчно. Добрият католически християнин трябва да посещава всяка неделя литургията. И когато се изповядваме това се признава като малък грях.

Август 2015г.

Подпис: А. Владимирова

Приложение 8

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:
“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: Мария Антонова Иванова, 58г.

Професия, длъжност: библиотекар-секретар, с. Асеново

1. Вие сте от Асеново. Направете характеристика на съвременното състояние на католическата общност в Асеново като големина, просперитет, идентичност, движение, традиции.

Малка общност, със значително застаряващо възрастово население. Липсата на ежедневно свещеническо присъствие и провеждането само на неделни литургии неминуемо влияе на общността за запазване на традициите. Католиците в Асеново идват от Банат след Освобождението, където са се съхранили като българи и винаги са се чувствали такива. При съпоставянето с цялата българска общност, различието е в католическото християнство и на неговата основа култ и традиции. Много силно е чувството за общност, желанието да се съхранят като особена група.

2. Защо беше необходим католическият храм в Плевен?

За да даде възможност на живеещите в града вярващи за уединение и молитва и за обединяване на общността. Поради възникналата индустриализация и урбанизация, много от католическото население по селата се изсели изцяло или частично в големите градове, какъвто е Плевен за нашата област. Там намират работа, по добри условия за развитие и образование, създават семейства, градят живота си. Преди построяването на католическият храм там, провеждането на ритуали, на които тези изселили се католици имат желание да присъстват, налагаше идването им на село. Поради обстоятелства около службата или лични такива, не винаги можеше да присъстват и това създаде необходимостта за духовно място близо до тях. Още повече, че те са една значително по-голяма група от местното население по селата, което е с католическо вероизповедание.

3. Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?

Смятам, че има добре уредени зали, които привличат младите и ги събират по различни поводи, така те се сближават и стават като едно голямо християнско семейство.

4. Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в града?

Само при покана от страна на свещеника и на празник посещавам църквата, и няма как да коментирам какъв е живота на църквата в Плевен.

Юли 2015г.

Подпис: М. Иванова

Приложение 9

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:
“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: Анелия Петрова

Професия: учител, гр. Плевен

1. Вие сте от Асеново. Направете характеристика на съвременното състояние на католическата общност в Асеново като големина, просперитет, идентичност, движение, традиции.

Аз съм на 54 години. От Асеново са моите прародители. Голяма част от детството си съм прекарала там, при баба и дядо. Съвременното състояние на Асеново и неговата католическа общност е на ръба на оцеляването. В селото са останали предимно възрастни хора. Въпреки това читалището и общината се стремят да съхранят и предадат традициите, наследени от банатските българи, от които ние произхождаме. През последните 20-тина години около 15 август – „Успение Богородично”, се провежда празник на селото. Той започва с тържествена литургия, а по-късно през деня се представят традиционни кулинарни ястия, песни и танци, наследени от миналото. Особено интересни са националните облекла на банатските българи, каквито не се срещат в нито един друг район на България. Многократно на това събитие са гостували роднини на нашите съселяни, които понастоящем живеят в Румъния. Ако се проследи историята на селото, това са банатски българи, които след Освобождението от турско робство са дошли в Асеново и няколко други села, а други техни близки са останали да живеят в Румънско. Те и до ден днешен поддържат родствени връзки и отношения помежду си.

2. Защо беше необходим католическият храм в Плевен?

Католическият храм в Плевен беше необходим, защото голяма част от произхождащите от католическите села жители са се насочили да живеят и да работят в големия град. В Плевен има около 3 хиляди католици, немалка част от които са практикуващи. Този храм удовлетворява тяхната потребност от практикуване на вярата, запазването на традициите и облика на общността.

3. Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?

Считам, че достойнствата на този храм са много. Той удовлетворява потребностите от практикуване на вярата на млади и стари католици от Плевен и околностите. В него се организират вероучения за деца, младежи и за други, желаещи да развият своята християнска католическа култура. Периодично се организират и провеждат обучения по народни танци, иконопис, чужди езици (английски, италиански, полски) и други според интересите и желанията на енорияшите. Достъп до тези обучения имат не само католици, но и всички, проявяващи интерес плевенчани. Свещениците и енорияшите са в отлични отношения с Общинското ръководство на града и Плевенската филхармония. Периодично, за големи християнски празници или по други поводи, в църквата се организират концерти, на които присъства голяма част от Плевенската културна общественост. На тях се изпълняват световноизвестни произведения на композитори като Бах, Моцарт и др.

4. Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в града?

В живота и дейността на католическата общност в града участвам според силите и възможностите си. Стремя се да ходя на неделна литургия – задължително, а през седмицата – когато имам възможност и за големи празници. В църквата се организират различни форми за катехизиране на възрастни и възпитание във вярата, които са и за всички католици в България – Школа на Мария, Легион на Мария, Неокатекуменална общност, молитвени групи и др. Всеки, според желанията и интересите си може да се включи в една или повече от тези групи и общности. Многократно се организират различни дейности на доброволни начала във връзка с подобряване външния и вътрешния изглед на църквата ни. Винаги, когато ми е възможно, участвам в тези мероприятия.

Освен това, с една група католици от различни възрасти, сме създали трайни приятелски отношения с Дом за деца в неравностойно положение от Пордим и Згалево. Стремим се да посещаваме редовно тези деца и да им доставяме радост, доколкото ни позволяват силите и възможностите. И смятам, че има резултат – и за тях и за нас. След всяка среща с тези деца ние се прибираме в домовете си като пречистени. Това е едно велико и невероятно преживяване, което бих препоръчала на всеки човек.

Аз обичам моята църква и моите свещеници, защото те ме научиха на толерантност, на търпимост и вяра, а това са ценности, които са от изключителна важност в живота на всеки човек.

Август 2015 г.

Подпис: А. Петрова

Приложение 10

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:

“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: *Николета Петрова, Плевен*

Професия: *студентка, I курс*

1. Вие сте от Асеново. Направете характеристика на съвременното състояние на католическата общност в Асеново като големина, просперитет, идентичност, движение, традиции.

Аз съм на 19 години. От Асеново са моите прародители. Като дете съм прекарвала ваканциите си там при баба и дядо. Съвременното състояние на Асеново и неговата католическа общност е на ръба на оцеляването. В селото са останали предимно възрастни хора. Въпреки това читалището и общината се стремят да съхранят и предадат традициите, наследени от банатските българи, от които ние произхождаме. В последните години около 15 август – „Успение Богородично”, се провежда празник на селото, който се открива с тържествена литургия и се представят традиционни кулинарни ястия, песни и танци, наследени от миналото. Многократно на това събитие са гостували роднини на нашите съселяни, които понастоящем живеят в Румъния. Ако се проследи историята на селото, това са банатски българи, които след Освобождението от турско робство са дошли в Асеново и няколко други села, а някои техни близки са останали да живеят в Румънско. Те и до ден днешен поддържат родствени връзки и отношения помежду си.

2. Защо беше необходим католическият храм в Плевен?

Католически храм в Плевен е необходим, тъй като голяма част от произхождащите от католическите села жители са се насочили да живеят и да работят в големия град. В Плевен има около 3 хиляди католици, голяма част от които са практикуващи. Този храм удовлетворява тяхната необходимост от практикуване на вярата.

3. Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?

Според мен достойнствата на този храм са много. Той удовлетворява потребностите от практикуване на вярата на млади и стари католици от Плевен и околностите. В него се организират вероучение за деца, младежи и за други, желаещи да развият своята християнска и католическа култура. Периодично се създават групи за обучение по народни танци, иконопис, чужди езици (английски, италиански, полски) и други според интересите и желанията на енорияшите. Освен това нито една друга католическа църква в България не може да се похвали с присъствието на четирима свещеници.

4. Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в града?

От малка съм израснала в църквата и днес мога да кажа, че голяма част от живота ми е минал в нея. В последно време водя катехизиса на децата по интересен и разбираем за тях начин. Участвам в комисията по катехизис, където организираме срещи на епархийно ниво. Работя също и по повод с новосъздалата се традиция за Национална Младежка Християнска Среща, която се провежда на различни места в България. Тази година се проведе за трети път и беше в София с водеща тема „Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога.” (Мт. 5,8). Голяма изненада за всички беше фактът, че дойдоха почти двойно повече младежи от очакваното. Това е знак за живота на католическата общност като цяло в България, а най-вече на младежите, които са вдъхновени и заинтригувани от подобни събития.

Август 2015г.

Подпис: Н. Петрова

Приложение 11

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:

“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: Анелия Спасова-Коева, 37г.

Професия, длъжност: учител, гр. Белене

1. Вие сте от Белене. Направете характеристика на съвременното състояние на католическата общност в града като големина, просперитет, идентичност, движение, традиции.

Не познавам католическата общност в гр. Плевен. Мои приятели – католици от гр. Белене работят и живеят в гр. Плевен. От тях чувам за празници и чествания, за концерти и пътувания, свързани с вярата им. Те често се връщат в Белене и все още са част от католическата общност тук – съвсем обикновени и най-различни хора, но с малко повече светлина в очите. Активни, интелигентни, интересни, макар и често непрактични. Харесвам ги.

2. Защо, според Вас, беше необходим католическият храм в Плевен?

В кръга на шегата католиците не могат да стоят и да не правят нищо. ☺

3. Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?

Аз не харесвам модерния стил на новия храм. Спомням си със страхопочитание старата католическа църква в гр. Белене с иконописни стени, стара камбана и хор на балкона. Днес тя е с бели стени, музикална камбана и китари. Хубавото е, че това се харесва на много млади хора.

4. Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в Плевен?

Не участвам.

Август 2015г.

Подпис: А. Спасова

Приложение 12

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:

“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: Станимир Владов, гр.Белене, 34г.

1. *Защо според вас беше необходим католическият храм в Плевен?*

А) Защото в Плевен има достатъчно голяма католическа общност, изискваща построяването му;

Б) На територията на област Плевен в малки населени места живее по-голямата част от католическата общност на северния диоцез Никополис ад Иструм, към който се числи и енорията в Плевен: Белене, Асеново, Малчика, Трънчовица, Левски, Гостиля; както и по границите на областта селища - Ореш и Драгомирово (Свищовско), Бърдарски геран (Бяла Слатина). Плевен е голям областен град и процеса на вътрешна миграция и в частност урбанизацията предполага изграждането на храм, който да отговаря на нуждите на вярващите;

В) В Медицинския университет в Плевен се обучават студенти от Азия и Африка, където по-голямата част от християнството в страните от тези континенти заема католическата деноминация. Чужденците се черкуват повече от българите.

Последното превръща „Дева Мария от Фатима” в богата на различни култури енория.

2. *Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?*

Визията му е модернистична, но във вътрешния интериор е спазен канона. Енорийският дом има много функционални сгради, които дават възможност на свещениците да развиват многообразна дейност, особено с младите католици – просветителска, възпитателна, културна и др.

3. *Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в града?*

Не голямо. Веднъж участвах в поклонение до Лурд, организирано от плевенските енорияши. На празници и епархийни срещи се включвам в служението на певческия хор.

Август 2015г.

Подпис: С. Владов

Приложение 13

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:
“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: *Анонимно*

Пол: *жена, 38г.*

1. Направете характеристика на съвременното състояние на католическата общност в града като големина, просперитет, идентичност, движение, традиции.

Според направените статистически изследвания в града живеят повече от 2500 души католици, но точния брой се променя поради ред причини – преселване, смърт и други. Повечето от католиците в града са преселници от околните селища – с. Асеново, гр. Белене, с. Ореш, с. Малчика, с. Трънчовица, с. Драгомирово, с. Гостилия, с. Бърдарски геран. Те са големи католически центрове с богато историческо минало, традиции и обичаи. Католиците от гр. Белене, с. Ореш, с. Малчика и с. Трънчовица са автохтонни т.е. местни, коренни жители, а тези останалите села – с. Асеново, с. Бърдарски геран, с. Гостиля и с. Драгомирово са населени с т.нар. банатски католици. След Чипровското въстание те се преселват в Румъния, Австро-Унгария, живеят дълги години там, приемат тамошния бит и култура и се връщат у нас едва след Освобождението.

Двете големи католически общности имат много различия в бита, традициите и начин на труд, но ги обединява вярата, която е една и съща. И днес в Плевенската църква енорияшите са именно от тези села.

2. Защо, според Вас, беше необходим католическият храм в Плевен?

Броят на католиците в града рязко нараства след 9. IX. 1944 година, когато през 60-те и 70-те години жителите на тези села, поради социални, икономически и други причини, масово се преселват в най-близкия голям град – в случая гр. Плевен. Религията тогава не е официално забранена, но е ограничавана, следени са, преследвани, както е било и при православните християни. Причината за това е атеистичната политика на режима.

След 1989г. те вече имат свободата да се заявят като по – особена група. Обединява ги вярата и религиозните традиции, което постепенно поражда и идеята да се построи католически храм в града.

3. Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?

Новият храм е прекрасен и в него се отслужват не само литургии, но се провеждат и концерти с класическа музика, вечери на поезия и други. Тези събития се посещават от много граждани на гр. Плевен, а не само от католици.

4. Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в Плевен?

Участвам активно в живота на енорията – посещавам неделните и празничните литургии, концерти, поклонничества до различни места и други. Доволна съм, че го има този храм, който е не само религиозен, но и социален и културен център.

Приложение 14

Анкетен лист

във връзка с изготвянето на ученически реферат на тема:
“Католическата общност в Плевен в борба за възстановяване на културно-религиозна идентичност”. (Из историята на католическия храм „Дева Мария от Фатима”) за участие в исторически конкурс

Име и фамилия: анонимен, мъж

Професия, длъжност: учител, 32г.

1. Защо, според Вас, беше необходим католическият храм в Плевен?

Има закон, който предполага свободата на религия и вероизповедание на всеки човек. Плевен е областен град. В Северна България има много католици, по поречието на Дунав (покръстени през 17 век павликяни), които както в миналото, така и днес напускат селата и се заселват в градовете. Те имат **право** да практикуват своята религиозност и да се черкуват в собствен храм.

2. Имате ли собствена оценка за достойнствата на новия храм?

Храмът като структура е в модерен стил, но един храм се характеризира и изгражда най-вече от вярващите, които го посещават. Смятам, че общността в Плевен е млада и сплотена. Достойнството му се състои именно в хората, които го посещават.

3. Какво участие вземате в живота и дейността на католическата общност в Плевен?

Участвам чрез посещение на храмовия празник и други тържества. Поклонения на Дева Мария, защото храмът в Плевен е новото ни Марино светилище.